

Seurakuntien nuorisotyöntekijöiden käsityksiä seurakuntavaaleista 2010

Mika Porvari ja Ville-Petteri Virtanen
Opinnäytetyö, kevät 2012
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Järvenpää
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Porvari, Mika & Virtanen, Ville-Petteri. Seurakuntien nuorisoyöntekijöiden käsitteitä seurakuntavaaleista 2010. DIAK Etelä, Järvenpää, Kevät 2012, 66s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tutkia, miten seurakuntien nuorisoyöntekijät kokivat seurakuntavaalit 2010 omassa työssään ja kuinka paljon he käyttivät työajastaan seurakuntavaaleihin. Tutkimus on kvalitatiivinen ja se toteutettiin teemahaastatteluina neljässä seurakunnassa. Jokaisesta seurakunnasta haastateltiin yhtä nuorisoyöntekijää, joka oli osallistunut vaalityöhön seurakuntavaaleissa 2010. Seurakunnat valittiin nuorten äänestysprosentin perusteella. Tutkimus tehtiin yhteistyössä Nuorten Keskuksen kanssa.

Tutkimusaineisto pohjautuu haastatteluihin, jotka toteutettiin syksyn 2011 aikana. Aineisto analysoitiin haastatteluista esille tulleiden teemojen avulla. Kaikki aineistossa ollut materiaali, joka liittyy seurakuntavaaleihin, on otettu huomioon.

Tutkimuksesta kävi ilmi nuorisoyöntekijöiden kokemattomuus vaalityössä. Seurakunnan nuorisoyössä ei osattu reagoida äänestysiän alenemiseen tarvittavalla tavalla, koska seurakuntavaalit olivat nuorisotyön työkentällä uusi ilmiö. Nuorisoyöntekijöillä on paremmat lähtökohdat seuraaviin vaaleihin, koska heillä on asiasta kokemusta ja he tietävät mitä tekisivät paremmin seuraavissa vaaleissa. Tutkimustuloksista tuli esille myös median merkitys seurakuntavaaleissa, työntekijöiden motivaation puute, kouluyhteistyön tärkeys ja vaalimateriaalin tarpeellisuus. Tutkimuksesta kävi ilmi myös kuinka seurakuntien nuorisoyöntekijöiden mielestä nuoria pystyttäisiin aktivoimaan paremmin tulevissa seurakuntavaaleissa.

Nuorten äänestäjien aktivoiminen seurakuntavaaleissa on hyvä ottaa huomioon, koska seurakunnan nuorisoyöntekijöillä on hyvät edellytykset vaikuttaa heihin. Nuorisoyöntekijöiden on tärkeää löytää oikeita toimintamuotoja, joilla nuoria pystyttäisiin osallistamaan entistä paremmin seurakuntavaaleissa. Nuoret ovat osa seurakuntaa ja heidän mielipiteensä ovat yhtä tärkeitä kuin kenen tahansa muunkin.

Avainsanat: seurakuntavaalit, luottamushenkilö, äänestäminen, seurakunnan nuorisotyö, nuoruus, Suomen evankelis-luterilainen kirkko, teemahaastattelu, haastattelututkimus, kvalitatiivisuus

ABSTRACT

Porvari, Mika and Virtanen, Ville-Petteri Church Youth Workers' views on the Parish Elections in 2010. 66 p., 1 appendix. Language: Finnish. Järvenpää, spring 2012. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this study was to find out Church youth workers' views on the parish elections in 2010 and how it appeared in their work. Another aim of the study was to find out how much youth workers spent their working time for parish elections. The study is qualitative and it was carried out by interviewing one youth worker in each of the four parishes. Youth workers were interviewed with theme interviews. The Chosen youth workers had somehow taken part in the parish elections in 2010. Parishes were chosen based on the youths voting percentage of young people. The study was implemented with The Evangelical Lutheran Association for Youth in Finland.

The research material was gathered by interviews in autumn 2011. The material was analyzed by using themes which came up from the answers. Everything that was related to the parish election has been taken into consideration.

The research results showed that youth workers were inexperienced to consider parish elections as part of their work. Youth workers were incapable to respond to the lowered voting age which was a new phenomenon in a youth work. Youth workers now have a better basis to respond to upcoming parish elections because they have experienced it once before. Results also showed the media's influence on parish elections, lack of motivation of the youth workers, the importance of co-operation with schools and the necessity of material related to the parish elections. Youth worker's opinions of what could be done better in upcoming elections are also shown was also brought forth.

It is important to try to influence the young voters because the youth workers have good possibilities to affect them. It is also important for youth workers to find better ways to get youth to better participate in the parish elections. Young people form part of the church and their opinions are as important as everyone else's.

Keyword: parish elections, trustee, voting, Church youth work, youth, the Evangelical Lutheran Church of Finland, theme interview, interview study, qualitative

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KIRKKO JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET	7
2.1 Suomen evankelis-luterilainen kirkko	7
2.2 Kirkon hallinto	8
2.3 Seurakuntavaalit ja luottamushenkilöt	13
3 NUORTEN KEHITYS VAIKUTTAMISEN TAKANA	17
3.1 Nuoren kehitys	17
3.2 Sosiaaliset vertaissuhteet ihmisen elämässä	19
3.3 Nuorten arvomaailma ja moraali	20
4 KIRKON NUORISOTYÖ	23
4.1 Nuorisotyön historiaa	23
4.2 Nuorisotyö ja sen muuttuva kenttä	24
4.3 Kirkon työntekijän työaika	28
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	30
5.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet	30
5.2 Laadullinen tutkimus	32
5.3 Haastattelututkimus ja teemahaastattelu	33
5.4 Aineiston kerääminen ja analyysi	36
6 TUTKIMUSTULOKSET	39
6.1 Ohjeistus ja tuki	39
6.2 Nuorten kohtaaminen	40
6.3 Työllistyvyys ja työaika	43
6.4 Seuraavat vaalit	45
7 PROSESSIN ARVIOINTI	48
7.1 Pohdinta ja johtopäätökset	48
7.2 Tutkimuksen haasteet ja etiikka	54
7.3 Ammatillinen kehitys	57
LÄHTEET	59
LIITE 1: HAASTATTELURUNKO	66

1 JOHDANTO

Seurakuntavaalit 2010 olivat Suomessa ensimmäiset vaalit, joissa 16–17-vuotiaat saivat äänestää (lakivaliokunnan mietintö 5/2007). Valtakunnallinen 16–17-vuotiaiden äänioikeutettujen nuorten äänestysprosentti oli 15,3 %. Koko maan äänestysprosentti oli 17 %. (Seurakuntavaalit i.a.a.) Valtakunnallisesti korkein 16–17-vuotiaiden äänestysprosentti oli Ranuan seurakunnassa 57,7 % ja huonoin äänestysprosentti oli Finström-Geta församlingenissa 1,4 % (Seurakuntavaalit i.a.b). Tietoa seurakuntavaaleista 2010 on julkaissut pääasiallisesti vain Kirkon tutkimuskeskus. Tutkimuksia, joissa olisi tutkittu seurakunnan työntekijöiden käsityksiä seurakuntavaaleista suhteessa omaan työhön, ei kuitenkaan tietojemme mukaan ole aiemmin toteutettu.

Harri Palmu (2010) on kirjoittanut artikkelin seurakuntavaalien äänestysaktiivisuudesta painopisteenään nuorten äänestäminen. Artikkelissa käsitellään nuorten valtakunnallista äänestysaktiivisuutta sekä hiippakuntien äänestysaktiivisuutta. Nuorten äänestysaktiivisuutta vaaleissa verrataan muiden äänestysikäisten äänestysaktiivisuuteen, jossa eroavaisuuksia ei ole paljoa. Nuorten äänestysaktiivisuus oli seurakuntayhtymissä yleensä suurempi kuin muilla äänestäjillä. Artikkelissa käsitellään lisäksi äänestykseen vaikuttavia tekijöitä. Yleisin äänestämättä jättämisen syy oli äänestäjien tapa olla äänestämättä seurakuntavaaleissa.

Henrietta Grönlund (2011) on tehnyt tutkimuksen äänestyskäyttäytymisestä seurakuntavaaleissa 2010. Tutkimus on toteutettu heti seurakuntavaalien jälkeen tekemällä puhelinhaastatteluja. Haastatteluun osallistuvat on valittu satunnaisotannalla vastaamaan koko Suomen väestökantaa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa. Haastatteluja tehtiin 1501 kappaletta. Haastateltavat olivat iältään 16–79-vuotiaita. Tutkimuksesta selviää äänestäjien syitä äänestämiseen sekä äänestämättä jättämiselle. Äänestäjän valintaan vaikuttavia tekijöitä tutkimuksessa kartoitettiin ehdokkaiden, ehdokaslistojen ja puolueiden kiinnostavuuden perusteella. Erityisenä painopisteenä tutkimuksessa olivat 16–17-

vuotiaat, joilta kysyttiin haastatteluiden lisäksi, äänestäisivätkö he kuntavaaleissa, mikäli äänestysikä laskettaisiin samalla tavalla kuin seurakuntavaaleissa.

Palmun artikkeli ja Grönlundin tutkimus keskittyvät äänestämiseen. Molemmissa käsitellään äänestämistä valtakunnallisesti, joten emme pysty hyödyntämään tätä tietoa, koska tulokset ovat yleisellä tasolla eivätkä seurakuntatasolla. Opinnäytetyömme keskittyy seurakuntavaaleihin liittyviin asioihin yleisesti neljän seurakunnan alueella.

Opinnäytetyömme on tutkimuspainotteinen. Tutkimuksessa haastateltiin neljän seurakunnan nuorisotyötä tekeviä viranhaltijoita ja selvitettiin miten he kokivat seurakuntavaalit 2010 omassa työssään. Lisäksi pyrimme selvittämään kuinka paljon seurakunnan nuorisotyötä tekevät viranhaltijat käyttivät työajastaan seurakuntavaaleihin. Tutkimus on työelämälähtöinen ja teimme sen yhteistyössä Nuorten Keskuksen kanssa.

Seurakuntavaalit ovat hyvin ajankohtainen tutkimusaihe, sillä viime vuosina kirkko on ollut paljon julkisuudessa ja se on varmasti vaikuttanut nuoriin äänestäjiin niin positiivisessa kuin negatiivisessakin mielessä. Seurakuntavaalit 2010 olivat varmasti myös paremmin esillä valtakunnallisessa mediassa kuin seurakuntavaalit koskaan aikaisemmin, sillä niitä mainostettiin erityisesti nuorten vaaleina. Äänestysiän alaikärajan alentamisen vuoksi seurakuntavaalit ovat myös tulevaisuudessa tärkeä toimintamuoto nuorisotyön laajalla työkentällä.

2 KIRKKO JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

2.1 Suomen evankelis-luterilainen kirkko

Käsitteellä kirkko on monia määritelmiä asiayhteydestä riippuen. Kirkko voi esimerkiksi tarkoittaa itse kirkkorakennusta, tunnustuksellista ryhmittymää eli kirkkokuntaa tai maailmanlaajuista kristillistä yhteisöä. Kristinuskon määritelmän mukaan kirkko on myös Kristuksen ruumis, jonka päänä Kristus itse toimii. Suomen evankelis-luterilainen kirkko määritellään fyysisenä kokonaisuutena seuraavalla tavalla: rajatulla alueella toimiva kristillinen yhteisö, jonka toimintaa säätelevät tietyt säädökset. (Jussila, Oinonen, Unkuri & Vatanen 2004, 160–161.)

Evankelis-luterilainen kirkko Suomessa tunnustaa luterilaisten tunnustuskirjojen ja vanhan kirkon kolmea uskonnontunnustusta (Jussila ym. 2004, 161; Kirkkolaki 1993). Luterilaisia tunnuskirjoja ovat esimerkiksi Augsburgin tunnustus sekä Lutherin Iso ja Pieni katekismus. Kolmella uskontunnustuksella tarkoitetaan Apostolista, Nikean sekä Athanasiuksen uskontunnustusta. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a.) Kirkon päätehtävä on toimia oman tunnustuksensa mukaisesti ja julistaa Jumalan sanaa, jakaa sakramentteja sekä levittää yleisesti kristinuskon ja lähimmäisenrakkauden sanomaa kaikille. Kirkon jäseneksi pääsee kasteen kautta. (Jussila ym. 2004, 160–161; Kirkkolaki 1993.)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on ollut kansankirkko jo vuodesta 1870 alkaen ja se tekee edelleen paljon monipuolista yhteistyötä valtion kanssa. Kirkko päättää itse omista asioistaan ja kirkon toiminta on määritelty kirkkolaisissa sekä kirkkojärjestyksessä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon varallisuus koostuu pääosin jäseniltä kerätyistä kirkollisveroista sekä yhteisöveroista, jotka jaetaan seurakunnille. Verovaroilla rahoitetaan esimerkiksi kirkon diakoniatyö sekä muut kirkon järjestämät yhteiskunnalliset palvelut, kirkkojen korjaukset sekä hautaustoimen ja kirkonkirjojenpidon kulut. Suomen evankelis-luterilaiseen

kirkkoon kuuluu noin 4.200.000 jäsentä eli kaikkiaan 78,2 % suomalaisista. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b.)

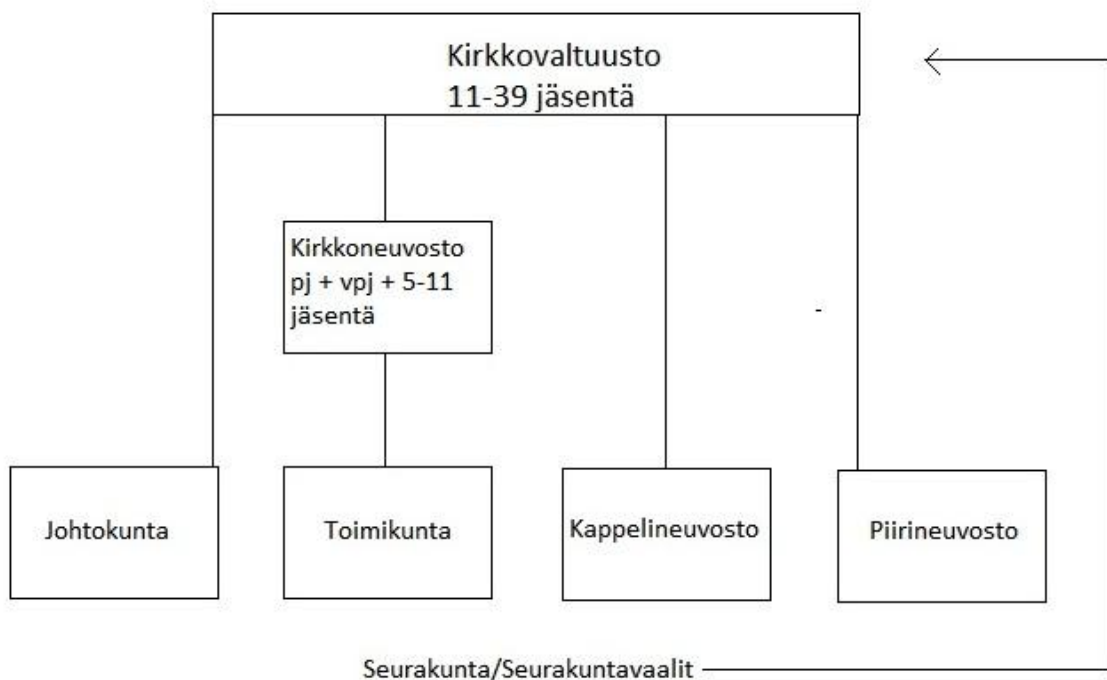
Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hallinnosta säädetään kirkkolaissa sekä kirkkojärjestyksessä. Hallinto toteutuu yksinkertaistettuna kolmella eri tasolla: seurakunnissa tai seurakuntayhtymissä, hiippakunnissa ja kirkon keskushallinnossa. Seurakunnat tai seurakuntayhtymät tekevät päätöksiä paikallisella tasolla. Hiippakunnat toimivat omalla hallintoalueellaan, mutta ne ovat myös viestinviejiä seurakuntien ja keskushallinnon välillä. Keskushallinto puolestaan päättää Suomen evankelis-luterilaisen kirkon yhteisistä asioista. Lisäksi jokaisella edellä mainitulla tasolla hallinto toteutuu monella eri osa-alueella. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c.) Selvennämme niitä hallinnon osa-alueita joihin seurakuntavaaleilla valitut luottamushenkilöt voivat vaikuttaa. Kaikkiaan kirkon hallinto on monipuolinen, mutta samalla varsin monimutkainen kokonaisuus, mikä vaatii tarkkaa perehtymistä ymmärtääkseen sitä.

2.2 Kirkon hallinto

Seurakunta voi konkreettisenä käsitteenä tarkoittaa joko maailmanlaajuisista Kristuksen seurakuntaa tai paikallisseurakuntaa. Kristinuskossa ajatellaan, että seurakunta on Jumalasta lähtöisin oleva pyhä yhteisö, joka johdattaa ihmiset pelastukseen. (Jussila ym. 2004, 325.) Seurakunnan tehtävä on kirkkolain mukaan huolehtia kristillisestä opetuksesta ja kasvatuksesta, jumalanpalveluselämästä, kirkollisista toimituksista ja sakramenttien jakamisesta, diakonia- ja lähetystyöstä, sielunhoidosta sekä muista kristillisen seurakunnan julistus- ja palvelutehtävistä omalla maantieteellisellä alueellaan. (Kirkkolaki 1993).

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa on suunnilleen 450 paikallisseurakuntaa, jotka toimivat pitkälti hyvin itsenäisesti (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d). Seurakunnassa ylintä päätösvaltaa käyttää seurakuntavaaleilla valittu kirkkovaltuusto, joka päättää esimerkiksi seurakunnan viroista, rakentamisesta ja perustettavista johtokunnista. Valtuustossa on 11–39 henkilöä riippuen seu-

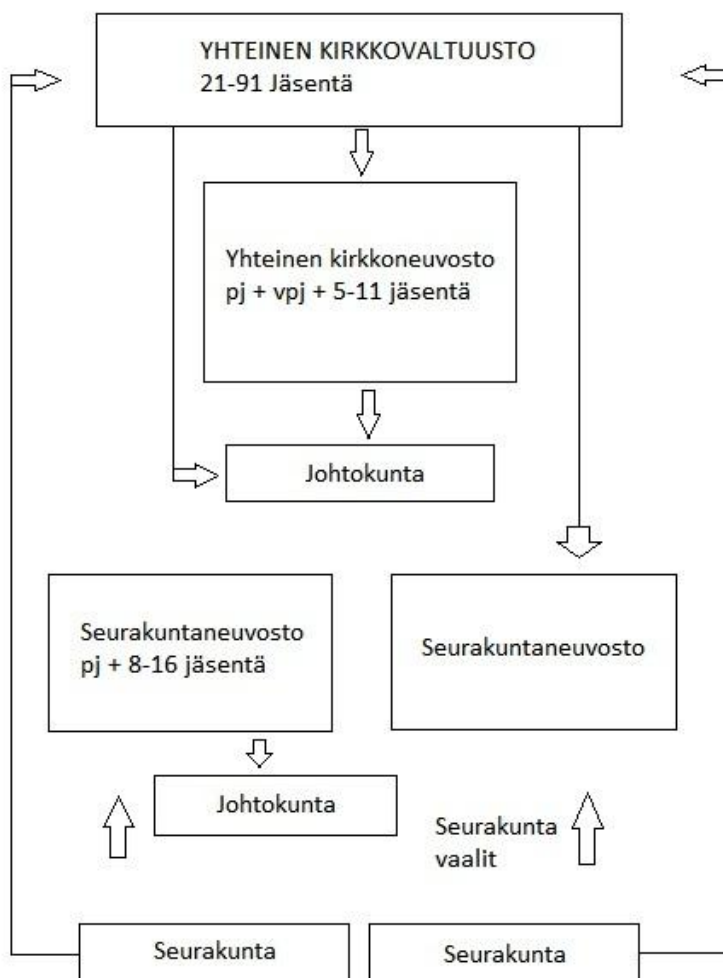
rakunnan koosta. Kirkkovaltuusto myös valitsee seurakunnalle kirkkoneuvoston. Sen tehtävänä on valita työntekijät, johtaa seurakunnan toimintaa ja valmistella sekä panna täytäntöön valtuuston päätökset. Kirkkoneuvostossa on 5–11 jäsentä, joista miehiä ja naisia tulee olla molempia vähintään 40 %. Tämä tarkoittaa sitä, että jäljelle jäävän 20 % sukupuolijakauma voi muotoutua vapaasti, esimerkiksi ääritapauksissa miehiä voi olla neuvostossa 60 % ja naisia 40 % tai toisinpäin. Johtokunnat puolestaan vastaavat oman työmuotonsa toiminnasta ja valmistelevat asioita sekä valtuustolle, että neuvostolle. Kirkkovaltuuston puheenjohtajana toimii maallikko ja kirkkoneuvoston puheenjohtajana kirkkoherra. (Kauppinen, Särkiö & Hiilamo 2006, 110–111, 113–114; Mylly 2006, 99–103.) Seuraava kuva havainnollistaa seurakunnan hallintoa ja toimielimiä.

KUVIO 1. Seurakunta (Enbuske, Halttunen, Rantanen, Ripatti & Tähkänen 2004, 63).

Mikäli saman kunnan alueella on useampia seurakuntia, niin niiden täytyy muodostaa seurakuntayhtymä, joka huolehtii seurakuntien talousasioista sekä yhteisistä työmuodoista (Jussila ym. 2004, 331; Kauppinen ym. 2006, 110–111; Kirkkolaki 1993). Yhtymässä ylintä päätösvaltaa käyttää seurakuntavaa-

leissa valittu yhteinen kirkkovaltuusto, joka valitsee seurakuntayhtymälle myös yhteisen kirkkoneuvoston. Yhteisessä kirkkovaltuustossa on 21–91 jäsentä ja yhteisessä kirkkoneuvostossa 5–15 jäsentä seurakuntayhtymän koosta riippuen. Yhteisen kirkkovaltuuston sekä yhteisen kirkkoneuvoston tehtävät ovat lähestulkoon samat kuin yksittäisessä seurakunnassa, mutta poikkeuksena on, että ne johtavat seurakuntayhtymän toimintaa. Yhteisen kirkkovaltuuston asettamat johtokunnat tai toimikunnat puolestaan johtavat oman työmuotonsa toimintaa seurakuntayhtymässä tai seurakunnissa. Edellä mainittujen päätösvaltaa käyttävien elinten lisäksi jokaisella yhtymän seurakunnalla on oma seurakuntaneuvostonsa, joka on valittu seurakuntavaaleissa. Seurakuntaneuvosto johtaa oman seurakuntansa toimintaa ja päättää siitä, miten seurakunnalle annetut varat käytetään sekä tekevät esityksiä yhteiselle kirkkoneuvostolle. Seurakuntaneuvostossa on seurakunnan väkiluvusta riippuen 8–16 jäsentä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e; Kääriäinen ym. 2006, 107–110.) Seuraava kuva havainnollistaa seurakuntayhtymän hallintoa ja toimielimiä.

KUVIO 2. Seurakuntayhtymä (Enbuske ym. 2004, 63).

Seurakunnat voivat halutessaan esittää kappeliseurakuntien tai seurakuntapiiri- en perustamista jollekin seurakunnan alueella. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kappeliseurakunnan tai seurakuntapiiriin alueella asuvat seurakuntalaiset saavat enemmän itsenäisyyttä ja päätösvaltaa oman alueensa asioihin. (Enbuske ym. 2004, 45.) Kappeliseurakuntia saatetaan muodostaa vaikkapa seurakuntaliitoksen seurauksena. Kappeliseurakuntien perustamisesta päättää seurakuntaneuvosto tai kirkkovaltuusto, joka nimittää kyseisen alueen seurakuntalaisista kappelineuvoston hoitamaan kappeliseurakunnan asioita. Päätöksen hyväksyminen on kuitenkin viime kädessä tuomiokapitulin tehtävä. Kappeliseurakunnalla on oma pappi sekä omat toimitilat. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.f; Kääriäinen ym. 2006, 103–104.) Seurakuntapiiriä puo-

lestaan johtaa piirineuvosto ja seurakuntapiirille on yleensä määrätty ainakin oma pappi, mutta usein myös muita työntekijöitä (Jussila ym. 2004, 330).

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa on kaikkiaan yhdeksän hiippakuntaa, joista Turun hiippakunta toimii arkkihiippakuntana. Hiippakuntia johtavat piispat, mutta heillä on myös tukena tuomiokapituli sekä hiippakuntavaltuusto, jotka huolehtivat hiippakunnan hallinnosta. Kaikki hiippakunnan alueella olevat seurakunnat sekä papit ovat oman alueensa tuomiokapitulin sekä piispan valvonnan alaisena. (Jussila ym. 2004, 103–105.) Piispat valitaan vaaleilla ja vaaliehdokkuuden pääedellytyksenä on, että ehdokas on pappi. Tuomiokapitulin tehtävänä on vahvistaa ehdokasasettelu ja toimia vaalilautakuntana. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g.) Piispainvaaleissa saavat äänestää kyseisen hiippakunnan alueen papit, lehtorit, lakimiesasessori, seurakuntaneuvoston ja kirkkovaltuuston valitsevat luottamusmiehet sekä ne maallikkojäsenet, jotka edustavat hiippakuntaa kirkolliskokouksessa (Jussila ym. 2004, 271; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.h).

Hiippakuntavaltuustot ovat hallinnollisia elimiä, jotka toimivat hiippakunnissa tuomiokapitulien rinnalla. Hiippakuntavaltuustot pyrkivät edistämään kirkon tehtävän ja sanoman toteutumista hiippakunnan sisällä. Valtuustot koostuvat neljästätoista maallikkojäsenestä sekä seitsemästä papista, jotka kokoontuvat kahdesta neljään kertaan vuodessa. Maallikkojäsenet ovat hiippakunnan sisäisten seurakuntaneuvostojen tai kirkkovaltuustojen valitsemia henkilöitä, kun taas pappisedustajat valitsee hiippakunnan papisto. Hiippakuntavaltuustojen tehtävät ovat tärkeitä, koska ne esimerkiksi käsittelevät kaikki hiippakunnan sisäiset ehdotukset sekä aloitteet ja laittavat ne eteenpäin kirkolliskokoukselle. Valtuustojen tehtävään kuuluu myös hyväksyä talous- ja toimintasuunnitelmat. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.i; Mylly 2006, 114–115.)

Kirkkohallituksen yksi tärkeimmistä tehtävistä on valmistella asioita kirkolliskokouksen päätettäväksi (Lilja 2010, 92). Hallituksen kokoonpanoon kuuluvat arkkipiispa, kaksi piispainkokouksessa valittua piispaa, kaksi pappia, jotka on päätetty kirkolliskokouksessa sekä jokaisesta hiippakunnasta yksi maallikkojäsen.

Kirkkohallitus käsittelee kirkon yhteisiä asioita, kuten hallintoa, taloutta sekä toimintaa. Kirkkohallitus on jaettu erilaisiin osastoihin, joita ovat hallinto, henkilöstö, talous, toiminta sekä ulkoasiat. Kullakin osastolla on omat vastualueensa ja osastoja johtavat kirkkoneuvokset. Lisäksi kirkkohallitukseen kuuluvat vielä erillisinä yksikköinä kirkon tutkimuskeskus sekä kirkon tiedotuskeskus. Yksiköiden ja osastojen tueksi voidaan myös perustaa luottamushenkilöistä koostuvat toimikunnat. (Jussila ym. 2004, 161–163; Mylly 2006, 118–119.)

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa ylintä päätösvaltaa käyttää kirkolliskokous, jossa on kaikkiaan 109 päättäjää. Kirkolliskokouksessa päättäjinä toimivat arkkipiispa, yhdeksän hiippakunnan piispaa, kenttäpiispa, 32 pappia, 64 maallikkojäsentä sekä saamelaisten ja valtioneuvoston määräämät edustajat. Kirkolliskokouksessa edustajina toimivat papit sekä maallikkojäsenet valitaan hiippakunnittain. Pappisedustajat ovat hiippakuntien pappien äänestämiä päättäjiä ja maallikkojäsenet puolestaan seurakuntaneuvostoissa ja kirkkovaltuustoissa äänestämällä valittuja edustajia. Kirkolliskokous toimii aina neljä vuotta kerrallaan ja päättää toimikautensa aikana kirkon oppiin, lainsäädäntöön, hallintoon, talouteen ja työhön liittyvistä asioista. Kirkolliskokousta johtaa arkkipiispa. (Jussila ym. 2004, 178–179; Mylly 2006, 115–117.)

2.3 Seurakuntavaalit ja luottamushenkilöt

Seurakuntavaalit ovat samanlaiset kuin kuntavaalit, joten vaaleissa äänestetään suoraan ehdokasta. Äänestystuloksen mukaan valituista ehdokkaista tulee luottamushenkilöitä kirkkovaltuustoon tai yhteiseen kirkkovaltuustoon ja seurakuntaneuvostoon. Jokainen ehdokas saa saamansa äänimäärän mukaisen oman ehdokaslistansa vastaavan vertausluvun. Ehdokas, joka on saanut eniten ääniä omasta ehdokaslistastaan, saa ehdokaslistan koko äänimäärän, toiseksi tullut saa puolet, kolmanneksi tullut yhden kolmasosan, neljänneksi tullut yhden neljäsosan ja niin edelleen. Ehdokaslistojen vertauslukujen perusteella valitaan ne henkilöt, jotka pääsevät luottamushenkilöiksi. Valituilla ehdokkailla on myös mahdollisuus vaikuttaa suureen osaan kirkon hallinnosta. Seurakuntavaalit ovat

salaiset. (Seurakuntavaalit i.a.c.) Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, että kukaan ei tiedä ketä äänestäjä on äänestänyt.

Seurakuntavaalit järjestetään vaalivuonna marraskuun toisena viikonloppuna heti jumalanpalveluksen jälkeen. Äänestäjä saa äänestää myös ennakkoon. Ennakoäänestys aloitetaan lokakuun viimeistä sunnuntaita seuraavana maanantaina ja aikaa ennakoäänestämiseksi on perjantaihin asti. (Kirkon vaalijärjestys 1993.) Kokoomuksen puoluekokous hyväksyi aloitteen äänioikeusikärajan alentamisesta kunnallisvaaleissa sekä kunnallisissa äänestyksissä jo vuonna 2004 kesällä. Äänestysikärajan alentamista perusteltiin sillä, että paikalliset palvelut ovat nuorille entuudestaan tuttuja ja nuoret tuntevat aluetta henkilökohtaisesti. 18–21-vuotiaat puolestaan ovat jo muuttamassa toiselle paikkakunnalle, eikä heillä ole tarpeeksi tietoa uudesta asuinseudustaan oman äänestysinokkuutensa herättämiseksi. (Gretschel 2005, 128–129.) Kuitenkin vasta vuoden 2010 seurakuntavaalit olivat Suomen ensimmäiset vaalit, joissa 16–17-vuotiaatkin saivat äänestää.

Kirkkolain määritelmän mukaan luottamushenkilö on seurakunnan tai seurakuntayhtymän hallintoelimiin sekä tilapäisiin toimikuntiin valittu jäsen. Virkansa puolesta toimielimeen valittua henkilöä ei kuitenkaan kutsuta luottamushenkilöksi. Luottamustoimeen pyrkiminen edellyttää kuitenkin vaalikelpoisuutta eli ehdokkaan tulee olla 18 vuotta täyttänyt, konfirmoitu kristitty, joka ei saa olla vajaavaltaisen eli holhouksen alainen. Lisäksi vaalikelpoisen henkilön pitää antaa ehdokkuudelleen suostumuksensa. Seurakunnan työntekijä ei voi asettua ehdolle siinä seurakunnassa tai seurakuntayhtymässä, jossa hänellä on virka tai työso-pimus. (Kirkkolaki 1993; Sahi 2010, 15–17.)

Politiikassa ehdokkaalla on aina osittain mielessä seuraaviin vaaleihin valmistautuminen, sillä kun hänet kerran valitaan, niin takeita oman paikkansa pysymisestä ei ole. Ehdokkaan täytyy jatkoon halutessaan asettua uudelleen ehdolle ja aloittaa vaalikampanjansa uudelleen seuraavissa vaaleissa (Sauri 2002, 48–49.) Vuoden 2010 seurakuntavaaleissa ensimmäistä kertaa nuoria kannustettiin julkisesti asettautumaan ehdolle, jolloin heidän kokemuksensa vaalikampan-

joinnista ei ollut välttämättä yhtä toimivaa kuin jo aikaisemmin valituilla, jotka asettautuivat uudelleen ehdolle. Poliitikassa asioista paljonkaan tietämätön ihminen voi päästä läpi ilman suurempia kampanjoita, kun taas kokenut asioiden ajaja jää valitsematta huolimatta panostuksesta kampanjointiin (Sauri 2002, 49). Seurakuntavaaleissa suhteellisen pienellä äänimäärällä on mahdollista saada edustaja lävitse. Tämä tarkoittaa sitä, että tunnettu seurakunnan jäsen voi päästä läpi vain sen takia, että hän tuntee paljon ihmisiä.

Ihmiset äänestävät edustajikseen sellaisia ehdokkaita, joiden oletetaan tekevän hyviä päätöksiä. Suurimpia ongelmia edustajien ja äänestäjien välillä on dialogin puute, edustajat eivät välttämättä valintansa jälkeen ole enää keskusteluyhteydessä äänestäjien kanssa. Toisaalta edustaja, joka verhoutuu äänestäjien antamien pyyntöjen taakse ja perustelee asiansa vain siten, ei onnistu välttämättä luomaan parasta mahdollista lopputulosta, sillä hänen on pystyttävä vakuuttamaan muut oman näkemyksensä kannasta tai ainakin muuttamaan päätöstä halutumpaan suuntaan. (Sauri 2002, 42–44.) Nuoret eivät välttämättä tunne seurakuntavaaleissa läpi päässeitä ihmisiä, mikä vaikeuttaa heidän mahdollisuuksiaan avata keskustelu edustajien kanssa.

Seurakunnan luottamushenkilön valtaoikeudet määräytyvät sen luottamuselimen kautta, jossa hän on jäsenenä. Päätöksiä tehtäessä äänestämällä, on jokaisella kyseisen luottamuselimen jäsenellä yhtäläiset valtaoikeudet, koska jokaisella on käytössään vain yksi ääni. Puheenjohtaja voi vaikuttaa päätökseen vain silloin, kun äänet menevät tasan eikä kyseessä ole vaali. Luottamushenkilö voi käyttää parhaiten valtaansa ja vaikuttaa toisten mielipiteisiin omien puheenvuorojensa kautta. Tämän vuoksi on eduksi, jos luottamushenkilöllä on tietoa ja kokemusta käsiteltävästä asiasta ja hän osaa perustella näkökulmansa niiden kautta. Seurakuntien luottamusmiehet saattavat myös kuulua esimerkiksi johonkin poliittiseen ryhmään, jonka näkemyksiä he pyrkivät tuomaan esille luottamuselimessä. (Sahi 2010, 17–19.)

Luottamushenkilön tehtävä on hoitaa työnsä hyvin, sillä hänen voidaan katsoa olevan moraalisisessa vastuussa äänestäjilleen. Lisäksi hän kantaa vastuuta toi-

minnastaan luottamuselimen edustajana. Luottamushenkilön tulee perehtyä käsiteltäviin asioihin parhaansa mukaan niin, että hän ymmärtää tekemänsä päätökset ja niiden seuraukset. Luottamushenkilö voi myös pyytää lisätietoja käsiteltävästä asiasta ja apua, jos hän jonkin asian suhteen sitä kokee tarvitsevänsä. Luottamusmiehen ollessa estynyt osallistumaan luottamuselimen kokoukseen, tulee hänen ilmoittaa siitä mahdollisimman pian, jotta varahenkilö voidaan kutsua paikalle. (Sahi 2010, 19–20.)

3 NUORTEN KEHITYS VAIKUTTAMISEN TAKANA

3.1 Nuoren kehitys

Nuoruudella ei ole yleispätevää alkamis- tai loppumisajankohtaa, mutta se voidaan määritellä esimerkiksi ajanjaksoksi 11-vuotiaasta 25-vuotiaaksi (Lyytinen, Korkiakangas & Lyytinen 2003, 257; Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 18). Nuoruuteen kuuluvat olennaisesti fyysiset, kognitiiviset, sosiaaliset, seksuaaliset ja emotionaaliset muutokset. Nuoruuteen kuuluu usein myös vahva tahto itsenäistyä ja siksi nuoruus luokitellaankin yleensä siirtymävaiheeksi lapsuudesta aikuisuuteen. Nuoruus nähdään myös usein vallattomana ajanjaksona, jota leimaavat kolme pääpiirrettä: konfliktit vanhempien kanssa, tunnetilojen muutokset sekä riskialtis käyttäytyminen. (Upton 2011, 112–127.) Opinnäytetyömme kannalta on kuitenkin olennaista käsitellä vain yleisesti nuorten kehitystä, itsetuntemusta, identiteettiä, arvomaailmaa sekä sosiaalista käyttäytymistä, koska ne liittyvät olennaisesti nuorten äänestämiseen.

Elämäntarpepsykologiassa ajatellaan, että ihmisen kehityksen erilaisuus riippuu merkittävästi ympäristötekijöistä kuten yhteiskunnan odotuksista, normeista, rooleista sekä sen tarjoamista mahdollisuuksista. Ikään liittyvissä rakenteissa on selkeästi nähtävissä Hagestadin ja Neugartenin mukaan ennustettavuus elämän kohokohdista sekä muutoksista, jotka ohjaavat ihmisen kehitystä. Havighurst ajatteli puolestaan, että ikään liittyvät kehitystehtävät muodostuvat sen perusteella, mitä normatiivisia odotuksia yksilölle asetetaan. Nuoruudessa keskeisiä kehitystehtäviä ovat esimerkiksi uusien suhteiden luominen ikätovereihin, emotionaalinen kehitys ja itsenäistyminen sekä irtaantuminen vanhemmista, ideologioiden ja maailmankatsomuksen pohtiminen sekä omaksuminen, lisäksi oman sosiaalisen aseman löytäminen omassa ympäristössä. (Lyytinen, Korkiakangas & Lyytinen 2003, 258–260.)

Ihmisen kehitykseen nuoruusiässä voivat vaikuttaa monet asiat kuten biologiset, psykologiset, sosiaaliset ja yhteiskunnalliset tekijät. Monitahoisen kehityskaa-

rensa vuoksi nuoruusikää voikin olla vaikea ymmärtää. Nuoruus elämänvaiheena voidaan kuitenkin purkaa kehityksellisten tekijöiden perusteella pienempiin osiin, joiden kautta sitä on yksinkertaisempi hahmottaa. Nuoruusiän jakaminen biologisiin muutoksiin ja roolimutoksiin on yksi tapa hahmottaa kokonaisuutta. Biologiset muutokset ja roolimutokset pitävät esimerkiksi sisällään niin sukupuolikypsytyksen kehittymisen, kehon kasvamisen, aikuisille ominaisen ajattelun omaksuminen kuin myös perheestä irtautumisen, ammatinvalintaan liittyvät päätökset ja perheen perustamisen. (Lyytinen, Korhokangas & Lyytinen 2003, 256–258.)

Eryteisesti abstrakti ajattelu sekä looginen päättelykyky kehittyvät nuoruudessa (Lyytinen, Korhokangas & Lyytinen 2003, 256; Upton 2011, 123). Loogisen päättelykyvyn kehittymisestä kertoo esimerkiksi se, että nuoret kehittävät suunnitelmia, joiden avulla ratkaista ongelmia ja testaavat järjestelmällisesti eri vaihtoehtoja. Abstraktin ajattelun kehittymisestä kertoo se, että nuoret eivät enää tarvitse konkreettisia esimerkkejä ymmärtääkseen asioita. Elkindin mukaan ajattelun kehittyminen mahdollistaa myös sen, että nuori kykenee tarkastelemaan sekä havainnoimaan itseään syvällisemmin, mikä puolestaan johtaa itsetietoisuuden lisääntymiseen. Elkind kutsuu kyseistä ilmiötä nuoruuden minäkeskeisyydeksi ja uskoo sen vaikuttavan erityisesti siihen, miten nuoret suhtautuvat sosiaalisiin tilanteisiin. (Upton 2011, 123.)

Nuorilla kehittyvä keskushermosto sekä vilkastunut hormonitoiminta aiheuttavat tarpeen etsiä voimakkaita elämyksiä ja uudenlaisia intensiivisiä kokemuksia (Sinkkonen 2010, 43). Seurakuntavaalit eivät täysin lukeudu nuoren uuden etsimiseen, mutta antavat nuorelle kuitenkin mahdollisuuden olla mukana vaikuttamassa omaan tulevaisuuteensa. Nuoren aivoissa impulsiivisuuden säätely on vasta kehitteillä, jolloin nuori tekee sellaisia tekoja, joiden seurauksista hän ei välitä (Sinkkonen 2010, 43).

Nuorien kiinnostus suuntautuu omien tarpeiden ja kokemusten perusteella pääasiallisesti koulutukseen, kesätyöpaikkoihin ja aktiviteetteihin. Nuoret eivät ole massaa, vaan heistä jokainen on yksilö, jolla on omat tavoitteensa ja toiveensa

vaikuttamisen suhteen. Nuorille on tärkeätä antaa vahva vaikutelma siitä, että heidän käytöksensä on tarpeellista eikä hyödytöntä. (Haikkola, Horelli & Sotkasiira 2005, 135–137.)

3.2 Sosiaaliset vertaissuhteet ihmisen elämässä

Nuoruudessa vertaissuhteet muihin saman ikäisiin nuoriin nousevat yhä tärkeään rooliin. Csikszentmihalyin ja Larsonin tutkimusten mukaan nuoret käyttävät lähes kolmanneksen valveillaoloajastaan muiden ikätoveriensä kanssa, mikä on yli kaksinkertainen määrä verrattuna aikuisten kanssa vietettyyn aikaan. Nuoruudessa vertaissuhteet ovat myös enemmän nuorten itsensä vastuulla kuin lapsuudessa. Zaratany, McDougall ja Hymel huomasivat puolestaan, että nuorten vertaissuhteissa korostuvat erityisesti itseilmaisuus sekä läheisyys. Parkeirin ja Gottmanin mukaan juuri vertaissuhteiden läheisyys ja itseilmaisuus ovat ensiarvoisen tärkeitä itsetuntemuksen kehityksen sekä sosiaalisten suhteiden ymmärtämisen kannalta. (Upton 2011, 121.)

Vertaissuhteiden on huomattu kehittävän myös nuorten itsetuntemusta. Eriksonin mukaan johonkin yhteisöön kuuluminen on hyvin keskeinen vaikuttaja nuorten identiteetin kehittymisen kannalta, koska yhteisöön kuuluminen vaatii sopeutumista sen tapaan toimia ja ajatella. Nuoret muodostavatkin usein ryhmiä, joilla on oma tyyliinsä ja jotka pyrkivät erottautumaan muista ryhmistä korostamalla jotakin erityispiirrettään. Nuorten muodostamilla ryhmillä on oman tyyliinsä lisäksi myös omat arvonsa sekä norminsa ja niiden katsotaan edustavan yleensä sen hetkistä nuorisokulttuuria. Ryhmään kuuluminen auttaa myös nuorta suojautumaan identiteettikriisiä vastaan. (Upton 2011, 121.)

Ryhmät voivat olla luonteeltaan hyvin erilaisia. Ryhmän sisäiset normit määrittelevät ryhmän jäsenille yleensä sallitun tavan ajatella, toimia tai tuntea. Normien perimmäinen tarkoitus on ohjata ryhmän toimintaa ja edistää ryhmän yhteisten tavoitteiden toteutumista. Ryhmässä voi olla myös useita erilaisia rooleja, jolloin samat normit eivät päde kaikkiin ryhmän jäseniin. Omaksutut roolit saattavat

lisätä tai rajata jäsentensä toimintamahdollisuuksia entisestään. Ryhmän johtaja voi kuitenkin tarvittaessa muuttaa ryhmän normeja tai jäsenten rooleja. (Suoni-nen, Pirttilä-Backman, Lahikainen & Ahokas 2010, 188–218.) Ryhmässä on jatkuvasti erilaisia prosesseja, jotka muokkaavat ryhmän dynamiikkaa. Tietyt henkilöt ovat vetovoimaisempia kuin toiset ja he vetävät puoleensa ryhmässä olevia neutraaleja henkilöitä. (Saarainen 2004, 133.)

Ihminen tarvitsee ympärillensä sosiaalisen ryhmän, jolloin hän voi pitää yllä so-siaalista struktuuriaan. Ihminen on osa useita ryhmiä yhteiskunnassamme. Jo-kainen ihminen kuuluu omaan viiteryhmäänsä, joka voi olla esimerkiksi uskonto. Uskonnollisuuden ylläpitäminen on mahdollista toteuttaa lukemalla tekstejä yk-sin, mutta ihminen ei välttämättä tunne silloin niin kauaa kuuluvansa ryhmään. Ihminen tarvitsee ympärillensä merkityksellistä vuorovaikutusta. (Geels & Wik-ström 2009, 76–77.) Ihmiset eivät käy aktiivisesti kirkossa ja ovat etäännyneet omasta seurakunnastansa (Kääriäinen & Niemelä 2006, 15–18). Tämän seura-uksena oman hengellisyyden ylläpitäminenkin on vaikeampaa. Ihmisen kehitys on osaltaan sitä, että sitä reflektoi jatkuvan toiminnan valossa omaa per-soonaansa (Ollila 2003, 31). Kun ihminen ei saa palautetta, hän unohtaa tilan-teen ja tahto vaikuttaa asiaan heikentyy. Miksi ihminen haluaisi vaikuttaa johon-kin, mitä hän ei koe itsellensä tärkeäksi.

3.3 Nuorten arvomaailma ja moraali

Nuoruudessa ihmiselle muodostuu vahvempi itsetuntemus ja identiteetti, jolloin nuori pyrkii määrittelemään itselleen esimerkiksi sen mihin hän uskoo, kuka hän on ja mitkä hänen arvonsa ovat. Identiteetin eri osa-alueet saattavat vaihdella iästä ja tilanteesta riippuen tilapäisesti tai pysyvästi. Identiteetin eri osa-alueita ovat esimerkiksi hengellinen, poliittinen, älyllinen, kulttuuri-, ammatti- ja sosiaa-linen identiteetti. Eriksonin teorian mukaan identiteetti on avaintekijä nuorten kehittymisessä, sillä nuoret kohtaavat lukemattoman määrän vaihtoehtoja, joi-den perusteella nuoret päättävät, mitä he haluavat olla. Eriksonin mielestä iden-titeetin muodostaminen on nuoruuteen kuuluva kriisivaihe, jonka selvittämättä

jättäminen hämmentää nuorten käsitystä omasta identiteetistään ja näin ollen hidastaa heidän kehitystään. Nuorilla on kuitenkin mahdollisuus kokeilla useita identiteettejä, koska he ovat Eriksonin mukaan kohtalaisen vapaita vastuusta. (Upton 2011, 112–127.)

Moraaliset päätökset siitä, mikä on oikein ja mikä väärin, vaikuttavat usein toisiin ihmisiin. Ihminen joutuu punnitsemaan päätöksiään, koska niillä on yleensä vaikutusta muihin. Moraali onkin olennainen tekijä yksilöiden välisissä suhteissa, koska moraalilla vaikuttaa sosiaalisen käyttäytymiseen. Moraaliset päätökset vaikuttavat myös erityisesti yksilön omanarvontuntoon. Nykyään oikean ja väärän raja on kuitenkin hämärtynyt, koska yhteiskunta on muuttunut individuaalisemmaksi eivätkä perinteiset arvot enää ohjaa ihmisten käyttäytymistä niin kuin aikaisemmin. (Lyytinen, Korhokangas & Lyytinen 2003, 276–278; Mikkola & Räikkö 2007, 121–130.)

Nykynuorille on annettu aikaisempaa enemmän vastuuta omasta moraalisistaan. Tutkija Neil Postman on kritisoinut kyseistä menettelyä, koska hänen mukaansa emme voi luottaa siihen, että nuoret oppisivat oikean ja väärän eron ilman opetusta. Postmanin mukaan on väärin riistää nykylapsilta ideologiset kertomukset, joiden kautta ennen opetettiin, mikä oli väärin ja mikä oikein. Hämärtynyt käsitys oikeasta ja väärästä onkin johtanut esimerkiksi siihen, että yhä useammat nuoret sekä aikuiset eivät pidä varastamista vääränä, mutta varkaudesta kiinni jäämistä pidetään tyhmyytenä. (Helve 2002, 19.)

Nuoret muodostavat arvomaailmansa käyttämällä sen perustana ensisijaisesti lähiympäristönsä tarjoamia käsityksiä ja uskomuksia. Omaksutut käsitykset ja uskomukset muodostavat sen viitekehyksen, jonka kautta nuoret tarkastelevat maailmaa. Informaatio- ja viestintäteknologian nopean kehityksen kautta nuorilla on kuitenkin aikaisempaa enemmän tietoa tarjolla, mikä mahdollistaa entistä laajemman maailmankuvan muodostamisen. Teknologian kehittyminen ja tietoliikenteen nopeutuminen on myös vaikuttanut globaalimman arvomaailman syntymiseen. (Helve 2002, 15–38.)

Suomessa nuorten arvomaailma on muuttunut yhteiskunnassa tapahtuneiden muutoksien takia ja perinteisiä arvoja onkin korvattu tämän vuoksi uusilla. Suuret ideologiat ovat menettäneet uskottavuutensa tai tuottaneet pettymyksen, mikä on puolestaan johtanut pienten ideologioiden vakiintumiseen nuorten arvomaailmassa. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, ettei kovinkaan moni nuori enää omaksu kristinuskon maailmankuvaa ja arvomaailmaa, vaikka kirkko onkin yhä vahvassa kasvattajan asemassa suomalaisessa yhteiskunnassa. Sen sijaan pienet asiat, kuten esimerkiksi vegetarismi tai kierrätys, on helpompi omaksua omaan arvomaailmaansa. Nuorten arvomaailma ei myöskään ole jäsentynyt, koska yhteiskunta ei enää nykyään tarjoa selkeää mallia siitä, mikä on oikein ja väärin. Nuorilla saattaakin olla useita tilannekohtaisia sekä roolista riippuvaisia käsityksiä arvoista ja moraalista, mikä johtuu useiden esikuvien sulautumisesta nuorten eri rooleihin. (Helve 2002, 15–38; Mikkola & Räikkä 2007, 121–130.)

4 KIRKON NUORISOTYÖ

4.1 Nuorisotyön historiaa

Kirkon nuorisotyö käynnistyi kunnolla sisällissodan jälkeen, kun kirkko kiinnitti huomiota kansan yhdistämiseen. Herätysliikkeiden ja yhdistysten toimintaa haluttiin liittää entistä enemmän kirkon ja seurakuntien työhön, jolloin seurakuntien aktiivisuus kasvoi nuorisotyössä, lähetystyössä ja diakoniassa. Tämän seurauksena kirkolliset nuorisojärjestöt löysivät oman paikkansa alan asiantuntijoina ja Kirkon Nuorisopäivät järjestettiin ensimmäistä kertaa vuonna 1933 yhdistämään eri nuorisopiirejä. Tuomiokapitulit kannustivat myös seurakuntia oman paikallisen nuorisotyönsä järjestämisessä ja siihen pyrittiin järjestämään resursseja mahdollisuuksien mukaan. Ennen toista maailmansotaa nuorisotyö oli kuitenkin vielä paljolti yhdistysten paikallisjaostojen varassa ja koulutettujen nuorisotyöntekijöiden puutteen vuoksi nuorisotyön menestyminen oli riippuvainen seurakuntien pappien motivaatiosta tehdä sitä. (Porkka 2008, 159–160.)

Sodan jälkeisenä aikana seurakunnat vaurastuivat nopeasti. Lisäksi seurakuntien nuorisotyöhön osallistuvien nuorten määrä kasvoi ja nuoret ottivat vastuuta toiminnan järjestämisestä. Nuorisotyön suosion kasvuun vaikutti myös nuorisopappien sekä tyttö- ja poikatyöntekijöiden määrän lisääntyminen. Sodan jälkeen haluttiin järjestää mahdollisimman nopeasti nuorisotyöntekijäkoulutusta ja sen seurauksena perustettiin nuorisotyön neuvottelukunta, jonka tehtävänä oli erityisesti nuorisokasvatusohjelman laatiminen. Nuorisotyön jatkuvuuden ajateltiin myös olevan paremmin turvattua kirkon keskushallinnon kuin yksittäisten järjestöjen alaisena toimintamuotona. Nuorisotyönohjaajien koulutusta alettiin järjestää ensimmäisen kerran vuonna 1949 Lärkkullassa ja Seurakuntaopistolla. (Porkka 2008, 160–162.)

Koulutus vakiintui 1960-luvulla osaksi nuorisotyötä. Koulutuksen tavoitteet määräytyivät seurakunnissa aina sen perusteella, mitä työmuodot ja työntekijät pitivät oleellisina. Koulutuksen tarkoituksena oli saada nuoret toimimaan seura-

kunnan eri tehtävissä. Silloin kokeiltiin myös nuorten omaa kirkkovaltuustoa, koska ymmärrettiin, että seurakuntavastuuseen osallistuneista nuorista saadaan myöhemmin seurakuntiin vastuullisia aikuisjäseniä. (Porkka 2008, 177.) Vuoden 2010 seurakuntavaalit ovat siinä mielessä rinnastettavia nuorten 1960-luvun kirkkovaltuustokokeiluun, että molemmissa oli tavoitteena saada nuoria osallistumaan seurakunnan päätöksen tekoon.

1960- ja 1970-lukujen taitteessa perustettiin Kirkon koulutuskeskus, joka tarjosi seurakunnan työntekijöille mahdollisuuden laaja-alaiseen koulutukseen (Pöntinen 2003, 255–258). 1970-luvulla nuorisotyössä nousi puolestaan esille kysymys uskon ja arjen yhteen liittämistä, jonka seurauksena nuorille haluttiin mahdollistaa maailman ongelmien kohtaaminen kristillisestä ympäristöstä käsin. 1970- ja 1980-lukujen aikana seurakuntien nuorisotyössä muutoksen kohteena olivat erityisesti rippikoulut ja isostoiminta, joille pyrittiin luomaan yhteinen toimintamalli. Tämän seurauksena nuorisotyön keskeiseksi näkökulmaksi nousi nuoren henkilökohtainen kasvu. 1990-luvun alussa kirkon nuorisotyö taantui laman vuoksi, mutta tilanne palasi kuitenkin ennalleen jo 1990-luvun puolivälin jälkeen. Laman jälkeen seurakunnan, kunnan ja järjestöjen yhteistyö tehostui. (Porkka 2008, 179–180, 189–193.)

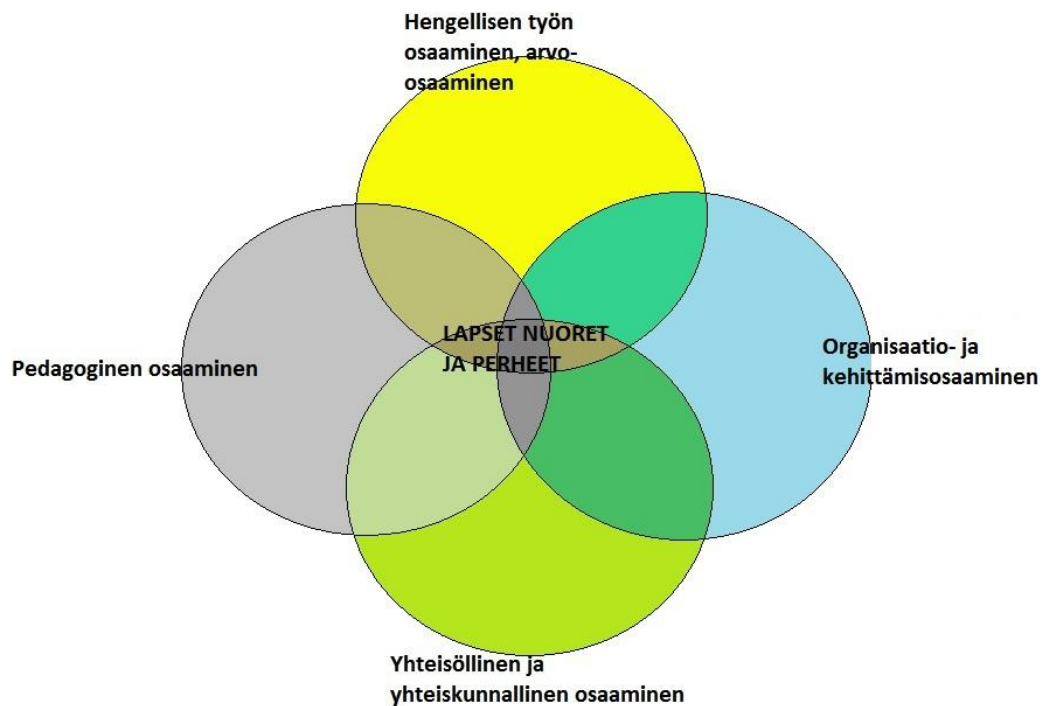
4.2 Nuorisotyö ja sen muuttuva kenttä

Yhteiskunnan nuorisotyön tarkoitus nyky-yhteiskunnassa on erityisesti edistää nuorien aktiivisuutta yhteiskunnan jäsenenä, vahvistaa nuoria sosiaalisesti ja kehittää nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyö on yksi tapa toteuttaa Suomen nuorisolaissa määritellyt, nuorten elämänlaatua ja osallisuutta parantavia teki- jöitä. Nuorisotyö korostaa esimerkiksi sellaisia perusarvoja kuten monikulttuurisuus, yhteisöllisyys, yhteisvastuu, tasa-arvo ja kansainvälisyys. Nuorisolain ja nuorisotyön puitteissa nuorille tulee myös tarjota mahdollisuus vaikuttaa nuori- sotyöhön ja nuorisopolitiikkaan. Nuorisotyö on yksi osa laajaa palveluverkostoa, joka pyrkii ohjaamaan ja tukemaan nuoria. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

i.a.) Nuorisolaki vaikuttaa joiltakin osin kirkon nuorisotyöhön, joka sisältää hengellisen ulottuvuutensa lisäksi kaikki nuorisotyön peruselementit.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyö on hyvin monimuotoista ja innostavaa. Nuorisotyötä tekevät ovat yleensä hyvin koulutettuja, sitoutuneita sekä motivoituneita työhönsä. Kirkon nuorisotyö on myös hyvin verkostoitunut. Nuorisotyöntekijä voi olla nuorisotyönohjaaja, pappi, diakoni, kanttori tai kuka tahansa muu joka toimii nuorten parissa. (Paananen & Tuominen 2005, 9–10.) Nuorisotyön toimintaan kuuluvat varhaisnuorten kerhot, yhteistyö koulujen ja järjestöjen kanssa, erilaiset retket ja leirit, rippikoulutyö, isostoiminta ja nuortenillat. Nuorisotyön haaste on pitää nuoret mukana seurakunnan toiminnassa. (Kauppinen ym. 2006, 59–65.)

Kirkon nuorisotyönohjaaja on kasvattaja, jonka työn piiriin kuuluvat niin lapset, nuoret kuin perheetkin. Nuorisotyönohjaajan tulee kannustaa heitä elämään kristittyinä, osallistumaan sekä vaikuttamaan seurakunnan toimintaan ja etsimään omaa paikkaansa maailman laajuisessa kristillisessä yhteisössä. Perusluonteeltaan kirkon nuorisotyönohjaajan työ on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä ja sitä toteutetaan myös Internetissä ja kansainvälisesti. (Kirkon koulutuskeskus 2010, 14–16.) Oheisessa kirkon nuorisotyönohjaajaan ydinosaamisaluetta kuvaavassa kaaviossa esiintyy neljä ydinosaamisen osa-aluetta, jotka hänen tulisi hallita.

KUVIO 3. Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaamisalueet (Kirkon koulutuskeskus 2010).

Nuorisotyön kenttä on jatkuvassa muutoksessa ja uusia asioita tulee yhteiskunnan muutosten mukana haasteeksi nuorisotyötä tekeville työntekijöille. Kuitenkin organisaatioissa tapahtuvat muutokset toteutuvat varsin hitaasti, eivätkä työntekijät pysty välttämättä vaikuttamaan muutoksen suuntaan (Kääriäinen & Niemelä 2006, 13; Salmi 2005, 256–257). Kirkossa nuorisotyötä tekeillä viranhaltijoilla on ollut vahvasti yksilöllinen suuntaus tehdä työtä, jolloin reflektointi omasta työstä ei ole helppoa (Salmi 2005, 256–260).

Harvat nuorisotyötä tekevät ovat asenteiltaan muutoshakuisia. Tällaiset työntekijät ovat usein vähemmän sitoutuneita kirkon perinteisiin. (Niemelä 2005, 253.) Suurin osa kirkon nuorisotyöntekijöistä haluaa tehdä työtänsä niin kuin aina ennenkin. Alle 18-vuotiaat eivät ole aikaisemmin saaneet äänestää, joten nuorisotyössä valtaosalla nuorista ei ole ollut mahdollisuutta osallistua seurakuntavaaleissa äänestämiseen. Seurakuntavaalien äänestysien aleneminen on kuitenkin

pysyvä muutos, johon nuorisotyöntekijöiden on pakko sopeutua, halusivat tai eivät. Äänestysien aleneminen vaikuttaa nuorisotyöhön uutena asiana.

Seurakuntien yhdistyminen vaikuttaa niiden toimintaan laaja-alaisesti eri tasoilla. Yhdistyminen näkyy erityisesti käytännön työssä ja työn organisoimisessa, mutta myös laadun arvioinnissa ja kriteereissä. Muutoksien takana on usein yhteiskunnalliset tai yleiskirkolliset taustatekijät. (Nieminen Vallenius & Tähkänen 2005, 134.) Seurakuntien yhdistymisessä yhtymäksi on otettava huomioon erillisten seurakuntien käytännöt ja erityistarpeet, jotka voivat olla hyvinkin alueellisia sijainnista ja asukasmäärästä riippuen. Yhdistyminen tapahtuu monen vaiheen kautta, joissa selvitetään yhtymän toiminta, laatukriteerit sekä henkilöstö. Näihin valintoihin vaikuttavat seurakuntien alueelliset tarpeet ja jo olemassa oleva toiminta. (Nieminen ym. 2005, 208–216.)

Suuret muutokset, kuten seurakuntien yhdistyminen, vaikuttavat laajemmin kuin pienemmät organisaatiomuutokset esimerkiksi työntekijävaihdokset. Erilaisia muutoksia on löydetty ainakin viideltä eri tasolta: teknillisesti, rakenteellisesti, toiminnallisesti, arvoissa sekä asenteissa. On tärkeää muutoksen onnistumisen kannalta, että mahdollisimmat monet tasot otetaan muutoksessa huomioon. Nämä näkyvät erityisesti työarjessa ja toiminnassa, joka välittyy asiakaskunnalle eli tässä tapauksessa seurakuntalaisille. (Nieminen ym. 2005, 19–20.)

Seurakuntien yhdistymisellä on vaikutuksia myös seurakuntien koulu- ja nuorisotyön toimintaan ja aktiivisuuteen. Pienten seurakuntien yhdistyttyä laajemmiksi kokonaisuuksiksi kävijämäärät usein kasvavat huomasti ja nuoria hakeutuu enemmän nuorten toiminnan piiriin. Koulu- ja nuorisotoiminnalle mahdollistuu yhdistymisen kautta yleensä myös suuremmat resurssit, jotka näkyvät niin käytävissä olevissa määrärahoissa kuin henkilöstön määrässä. Monet kokevat seurakuntien niin sanotun rajattomuuden positiiviseksi tekijäksi pienempien seurakuntien yhdistyessä isommaksi yhtymäksi. Tällöin seurakunnan jäsenille mahdollistuu toimintaan osallistuminen maantieteellisesti laajemmalla alueella. (Nieminen ym. 2005, 138.)

4.3 Kirkon työntekijän työaika

Työajaksi määritellään se aika, jonka työntekijä käyttää työtehtäviensä tekemiseen ja jonka hän on velvollinen olemaan työpaikalla. Kyseinen määritelmä pohjautuu työaikalakiin ja se on myös sisällytetty kirkon virka- ja työehtosopimukseen. Kirkko on kuitenkin pyrkinyt selventämään, että työaika on myös työtehtävien suorittaminen muualla kuin pelkästään työpaikalla, mutta kuitenkin työnantajalle tai työnantajan määräyksestä suoritettava työ. Jotkut kirkon työntekijät jäävät työaikalain ulkopuolelle, koska heille ei ole määritelty päivittäistä tai viikoittaista työaika. Tällöin puhutaan työajattomuudesta. Vapaa-ajaksi määritellään yleisesti ansiotyön ulkopuolella käytetty aika, jota eivät sido työajan erilaiset normit, sopimukset ja lait. Työajattomille työntekijöille vapaa-aika määritellään kuitenkin kokonaisina vuorokausina, mutta niiden ulkopuolisina aikoina heidän pitää olla työnantajan käytettävissä tarpeen mukaan. (Kauppinen 2003, 22–23.)

Työajattomuuden piiriin kuuluvat kirkon työntekijät eivät yleensä osaa suunnitella työajan käyttöä kovinkaan hyvin. Ongelmana on erityisesti työtehtävien ja työajan tasapainon löytäminen suhteessa toisiinsa. Kyvyttömyys ja voimattomuus hallita omaa työaika johtavat kiireeseen, joka puolestaan luo ylimääräisiä paineita ja rasittaa työntekijää entisestään. Kiirettä tulisikin osata ennakoida ja välttää. Jotkut kirkon työntekijät kokevatkin työajattomuuden ja siihen liittyvän kiireen pelon olevan selkeä kuormittavuustekijä. Voi olla myös, ettei työntekijä halua erottaa työaika ja vapaa-aikaa toisistaan, koska kokee työnsä niin mielekkääksi. Työajan erottaminen vapaa-ajasta on usein tuloksellisempaa esimiehen ja työyhteisön tukiessa työntekijää. Työssä jaksamisen kannalta työ- ja vapaa-ajan erottelu on välttämätöntä. (Kauppinen 2003, 40, 56–59.)

Työpaikan sisäiseen työnjakoon liittyvät asiat kuormittavat erityisesti ilman työaika toimivia työntekijöitä. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta kuormituksesta ovat epätasapuolinen työnjako, sijaisjärjestelyjen puutteellisuus sekä epäoikeudenmukaiset korvauskäytännöt työajattomien ja työajallisten työntekijöiden välillä. Työajattomuuden piirissä olevien työntekijöiden työnjakoon liittyvät ongelmat

vaikuttavat negatiivisesti myös työntekijöiden välisiin suhteisiin. Jokaisessa seurakunnassa on työntekijöitä, joita työtehtävät kuormittavat eri tavalla, sillä oma-kohtainen työmäärä on riippuvainen myös työntekijän tunnettavuudesta, suosiosta ja ahkeruudesta. (Kauppinen 2003, 41.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet

Opinnäytetyöprosessimme sai alkunsa Nuorten Keskuksen tutkimus ehdotuksesta. Tutkimuksen aiheeksi oli rajattu tutkia vuoden 2010 seurakuntavaaleja ja nuorten aktivoinnin vaikutusta nuorten äänestämiseen. Otimme yhteyttä Nuorten Keskukseen ja sovimme kokouksen ajatuksistamme opinnäytetyöhön. Kokouksessa sovimme, että Nuorten Keskuksen NAVI-sihtööri Anssi Almgren olisi meidän työelämää edustavan tahon yhteyshenkilö. Opinnäytetyömme alkupeäinen tarkoitus oli selvittää nuorten äänestysaktiivisuuteen liittyviä syitä kuu-desta seurakunnasta siten, että vertaisimme seurakunnan järjestämien toimintamuotojen vaikutusta äänestysaktiivisuuteen.

Aloitettuamme tutkimuksen tekemisen, Kirkon tutkimuskeskus julkaisi Henrietta Grönlundin tekemän tutkimuksen Nuoret ikäryhmät ja seurakuntavaalit. Tämän vuoksi keskustelimme Nuorten Keskuksen kanssa tutkimuksemme näkökulman muuttamisesta ja tulimme siihen tulokseen, ettei nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä ole tutkittu suhteessa seurakuntavaaleihin. Päätimme yhdessä Nuorten Keskuksen kanssa, että tekisimme tutkimuksen aikaisemmin päätetyistä seurakunnista, sillä olimme olleet jo yhteydessä osaan valitsemistamme seurakunnista ja sopineet heidän kanssaan tutkimukseen osallistumisesta. Vaihdoimme tutkimuksemme keskittymään seurakunnassa nuorisotyötä tekeviin viranhaltijoihin. Keskustelimme Anssi Almgrenin ja Nuorten Keskuksen nuorisosihtööri Tarja Liljendahlin kanssa tutkimuksen teemoista ja aiheista, joita olisi hyvä saada selville haastatteluissa. Keskustelu toteutui pääasiallisesti sähköpostin välityksellä. Lopulta tutkimuksemme tavoitteeksi muotoutui:

Miten seurakuntien nuorisotyöntekijät kokivat seurakuntavaalit 2010 omassa työssään?

Kuinka paljon seurakuntien nuorisotyöntekijät käyttivät työajastaan seurakunta-vaaleihin?

Pohtiessamme tutkimuksen toteutusta mietimme suoritamme tutkimuksen haastattelemalla vai kirjallisesti kyselylomaketutkimuksena. Mielestämme tutkimuksemme toteutuksessa paremmaksi vaihtoehdoksi tuli haastattelu. Jos olimme joutuneet valitsemaan kyselylomaketutkimuksen, olisi tutkimuksen todenmukaisuus kärsinyt ja vastaukset olisivat olleet paljon suppeampia. Aiheestamme on tehty todella vähän tutkimuksia ja aineistoa, jonka kautta aiheeseen voi perehtyä, ei ole laajalti. Aiheeseen tutustumisen haasteellisuuden takia olisi oikeanlaisen kyselylomakkeen tekeminen ollut todella vaikeaa.

Tässä tutkimuksessa tarkoitamme vaalityöllä seurakunnan nuorisotyöntekijöiden tekemää työtä vaaleja varten, emmekä kenenkään erillisen ehdokkaan tukemista. Tutkimuksemme lähestyimme kuutta seurakuntaa sähköpostitse sekä puhelimitse. Seurakunnat valittiin Nuorten Keskuksen kanssa 16–17-vuotiaiden nuorten äänestysaktiivisuuden perusteella siten, että kolme seurakuntaa oli matalan äänestysprosentin ja kolme korkean äänestysprosentin seurakuntia. Matalan äänestysprosentin seurakunnissa nuorten äänestysprosentti oli alle 10 % ja korkean äänestysprosentin seurakunnissa yli 30 %. Rajasimme seurakunnista pois ne, joissa olemme olleet osallisina seurakunnan toimintoihin, jotta olisimme mahdollisimman puolueettomia ja meillä ei olisi valmiita ennakoasenteita.

Alle 18-vuotiaat nuoret eivät ole aikaisemmin saaneet olla äänestämässä missään valtakunnallisissa vaaleissa ennen seurakuntavaaleja 2010. Tämän takia oletimme, etteivät seurakuntavaalit ole olleet aiemmin rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä niin tärkeässä asemassa. Tarkoituksenamme oli haastatella jokaisesta valitusta seurakunnasta yhtä seurakuntavaalien 2010 aikana nuorisotyötä tehnyttä viranhaltijaa.

Haastattelumenetelmässä etuna kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen on haastattelutilanteessa haastateltavan mahdollisuus tulkita kysymyksiä laa-

jemmin sekä antaa kuvaavia esimerkkejä. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen etuna on myös saada muun tiedon ohella tietoa, joka voi antaa mahdollisuuden selvittää asioiden välisiä yhteyksiä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 36.) Haastatteluiden aikana voi esittää tarkentavia kysymyksiä, jos kokee haastateltavan jättävän jotakin vastauksessaan epähuomiossa kertomatta tai ilmenee asioita, joita haastattelija ei ole osannut ottaa esille.

5.2 Laadullinen tutkimus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tarkoituksena kuvata ihmisen todellista elämää, johon sisältyy ajatus todellisuuden monisäikeisyydestä. Kvalitatiivista tutkimusta toteutettaessa tuleekin ottaa huomioon, että kohdetta pitää tarkkailla kokonaisvaltaisesti. Tutkijan tulee myös ymmärtää oma subjektiivisuutensa, koska tutkijan arvot määräävät sen, miten tutkittavaa ilmiötä lähestytään. Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on saada uudenlaisia vastauksia eikä varmentaa jo ennestään tiedettyjä asioita. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 160–161.)

Ei ole olemassa vain yhtä tapaa toteuttaa kvalitatiivinen tutkimus, vaan vaihtoehtoja on monia erilaisia. Deyn mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen eri toteutustapoja yhdistää kuitenkin vahvasti sosiaalisten ilmiöiden merkityksen korostaminen ja niiden ottaminen huomioon kommunikaatiota, kulttuuria tai sosiaalista toimintaa käsitellessä. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus, aineistonkeruu luonnollisissa tilanteissa, ihmisten suosiminen informaation lähteenä, aineiston monipuolinen ja yksityiskohtainen tarkastelu, tutkittavan mielipiteiden esille tuominen, tutkittavan valinta tarkoituksenmukaisesti ja tutkimuksen joustavuus. (Hirsjärvi ym. 2009, 162–164.)

Laadullista tutkimusta pidetään joidenkin tiedepiirien mukaan heikompana tutkimusmetodinä määrälliseen tutkimusmetodiin nähden (Silverman 2001, 35). Määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusta ei voida kuitenkaan yksiselitteisesti määrittellä eikä laadullista tutkimusta voida määrittellä kokonaisuutena. Yhdys-

valtalaisten lähteiden pohjalta voidaan todeta, että laadullisia ja määrällisiä tutkimuksia voidaan yhdistää. Laadullista tutkimusta tehdessä on syytä määritellä aina erikseen, mitä on tekemässä, sillä jokaisessa tutkimuksessa on erilaiset eettiset ongelmat. Tästä johtuen tutkijalla tulee olla selkeä kuva siitä, mitä hän on tekemässä. Aikaisemmin keskityttiin kerätyn aineen pohdintaan, kun taas myöhemmin vakiintui tapa keskittyä aineiston analyysiin. Laadullinen tutkimus mielletäänkin nykyään aineiston analyysin, ei keruun pohjalta. (Tuomi & Sara-järvi 2009, 65–68.) Mielestämme kvalitatiivinen tutkimus toteutuu tutkimukses-samme aineiston analyysissä, sillä käsittelemme analyysivaiheessa aineiston teemoittain ja tämän jälkeen tuomme tulokset esille luvussa 6.

5.3 Haastattelututkimus ja teemahaastattelu

Haastattelu tulisi valita tutkimusmenetelmäksi sen perusteella, miten se soveltuu kyseessä olevan ongelman ratkaisuun. Haastattelututkimus onkin yleensä ollut kvalitatiivisissa tutkimuksissa päämenetelmänä. Vahvuutena haastattelulla on sen joustavuus ja säädeltävyys. Haastattelua voidaan muuttaa tilanteita, vastauksia tai vastaajia myötäillen ja aineiston keruuta on helpompi tarkkailla. Yleisimpiä perusteluja haastattelun valitsemiselle tutkimusmenetelmäksi ovat haastateltavan kokonaisvaltainen tarkkailu haastattelutilanteessa, haastatelta-van vapaus ilmaista itseään haluamallaan tavalla, halu saada tarkennusta vas-tattuihin kysymyksiin, perusteltujen vastausten saaminen ja tilanteet, joissa joko osataan hyvin tai ei osata lainkaan arvioida vastausten laatua ja laajuutta. (Hirs-järvi ym. 2009, 208; Hirsjärvi & Hurme 2001, 34–38.) Tämän perusteella valit-simme opinnäytetyössämme tutkimusmateriaalin hankintamenetelmäksi haas-tattelun, sillä uskoimme saavamme haastatteleamalla totuudenmukaisemman tuloksen kuin kyselylomakkeilla.

Erilaisten menetelmien laajasta tarjonnasta on tutkijan haastavaa löytää tutki-muksellensa oikea metodi (Mäntylä 2007, 43–44). Puolistrukturoidussa haastat-telussa eli teemahaastattelussa pyritään etenemään etukäteen määriteltyjen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymyksien avulla. Teemahaastatte-

lussa on tarkoituksena löytää tutkimuksen tavoitteeseen liittyviä vastauksia. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.) Teemoina tutkimuksessamme olivat nuorten kohtaaminen, työaika, seurakuntavaalit ja työntekijöiden saama ohjeistus sekä tuki.

Haastattelututkimus voidaan toteuttaa yksilö-, pari- tai ryhmähaastatteluina. Haastattelun toteuttajan tulee miettiä tarkkaan, mikä on paras keino lopputuloksen kannalta. Toteutustavan valinta riippuu ennen kaikkea aiheesta ja haastateltavista. Grönfors on tutkinut, että useamman henkilön läsnä ollessa haastattelut ovat usein paljon luontevampia ja vapautuneempia tunnelmaltaan. Pari- ja ryhmähaastatteluissa vaikuttava ryhmän kontrolli voi tosin olla myös haitaksi. Todisteita on kuitenkin myös siitä, että yksilöhaastattelutkin voivat olla todella vapaita ja luontevia. (Hirsjärvi ym. 2009, 210–212.)

Haastattelututkimukseen osallistumisesta voidaan löytää ainakin muutamia selkeitä motiiveja, kuten halu tuoda omia mielipiteitä julki, positiiviset kokemukset aiemmista haastatteluista tai halu jakaa omia kokemuksia. Haastattelututkimus antaa tavallisellekin ihmiselle mahdollisuuden saada äänensä kuuluviin ja joissakin tilanteissa haastattelu jopa toimii suorana tiedonvälittäjänä tavallisten kansalaisten ja päättäjien sekä organisaatioiden välillä. Haastateltava voi saada henkilökohtaista mielihyvää myös siitä, että hänen mielipiteitään ja kokemuksiaan arvostetaan. Vastakohtana ovat kuitenkin puolestaan ne, jotka kokevat mielipiteidensä ja kokemuksiansa auttavan erityisesti toisia. (Eskola & Vastamäki 2010, 27–28.)

Haastattelupaikka on haastattelututkimuksen kannalta myös hyvin olennainen tekijä, koska eri ympäristöt vaikuttavat haastateltavaan eri tavoin. Haastattelu voidaan toteuttaa esimerkiksi haastateltavan kotona tai työpaikalla, jolloin haastateltava on tutussa ympäristössä. Haastattelu voidaan myös pitää julkisella paikalla. Ensiarvoisen tärkeää on kuitenkin valita mahdollisimman neutraali ympäristö, joka ei sisällä paljon keskittymistä häiritseviä tekijöitä. Kun haastattelututkimus toteutetaan haastateltavalle tutussa ja turvallisessa ympäristössä, niin todennäköisemmin haastattelu onnistuu. (Eskola & Vastamäki 2010, 29–31; Hirsjärvi & Hurme 2001, 73–75.) Haastatteluja sopiessamme kysyimme haasta-

teltavilta, missä he halusivat toteuttaa haastattelun. Tämän seurauksena haastatteluista kolme toteutettiin haastateltavien työpaikalla ja yksi haastateltavan kotona.

Teemahaastattelu on yksi monista mahdollisista tavoista toteuttaa haastattelu-tutkimus ja se on tyyliltään puolistrukturoitu haastattelumenetelmä. Kysymykset liittyvät siis teemahaastattelussa tiettyyn aiheeseen, mutta kysymyksiä tai niiden järjestystä ei ole tarkkaan määritelty. Teemahaastattelu on paljolti käytetty haastattelun menetelmä, koska se soveltuu erityisesti kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtiin. (Eskola & Vastamäki 2010, 26–29; Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48; Hirsjärvi ym. 2009, 211.) Sitä voi kuitenkin käyttää hyväksi myös kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Teemahaastattelun vahvuuksiin kuuluu myös se, että sen tuloksia voidaan analysoida monin tavoin. Teemahaastattelun kesto vaihtelee yleensä tunnista kahteen tuntiin ja haastattelijan tulee varautua sekä puheliasiin, että vähäpuheisiin haastateltaviin. (Hirsjärvi ym. 2009, 208, 211.) Käytimme opinnäytetyössämme tutkimusmenetelmänä teemahaastattelua, koska koimme sen olevan paras tapa saada monipuolista tietoa haastateltavilta liittyen vuoden 2010 seurakuntavaaleihin.

Teemahaastattelun toimintaperiaate perustuu hyvin yksinkertaiseen ajatukseen: kun halutaan tietää jonkun mielipide jostakin asiasta, niin helpointa ja tehokkainta on kysyä asiaa henkilöltä itseltään. Teemahaastattelua voidaankin toteustapansa vuoksi verrata tavalliseen keskusteluun. Poikkeuksena on se, että keskustelu tapahtuu silloin pääosin tutkijan johdattamana ja ehdoilla. Teemahaastattelua tai muita haastatteluja tehdessä tulee kuitenkin kiinnittää huomiota myös toteutustavan ongelmakohtiin. Haastattelijan tulee mieltä kenen etua haastattelu yleisesti ajaa ja riittääkö haastateltavalle palkinnoksi vain osallistuminen tutkimukseen. (Eskola & Vastamäki 2010, 26–27.)

5.4 Aineiston kerääminen ja analyysi

Teemahaastattelussa tutkija tarkistaa, että haastattelun aikana esille nousevat kaikki teemat, mutta valmiita kysymyksiä hänellä ei ole. Haastattelijalla saattaa olla tietyt kysymykset, joiden pohjalta haastattelun aikana tutkija keskustelee haastateltavan kanssa teemasta. Eri haastatteluissa ja eri teemoissa vastaukset voivat vaihdella paljonkin laajuuden osalta. (Eskola & Vastamäki 2010, 26–27.) Haastatteluun lähdetessä meillä oli jokaisella kerralla sama haastattelurunko, jossa oli aiheet käyty lävitse, mutta jokaisella haastattelukerralla kysymykset erosivat toisistaan. Kysymykset täsmentyivät ja saivat muotonsa aina haastattelun aikana.

Haastattelu on vuorovaikutustilanne, jonka haastattelija aloittaa. On hyvä ottaa huomioon, mitkä asiat voivat vaikuttaa haastattelun onnistumiseen, kuten ennakkokäsitykset haastattelun rooleista eli haastattelija ja haastateltava. Ennakkokäsitykset ovat jokaisella ihmisellä erilaiset, johon vaikuttaa moni asia kuten ikäero ja sukupuoli. On myös hyvä pohtia, sitä millaisissa vaatteissa tekee haastattelun. Haastattelua ennen on hyvä keskustella haastateltavan kanssa, joka siirtää haastattelijalta vallan haastattelulle. Esipuheen aiheena voi olla jokin aiheeseen liittyvä tai aihe, jossa molemmat osapuolet ovat tasaväkisiä. (Eskola & Vastamäki 2010, 32.) Pyrimme luomaan ennen haastattelua kontaktin haastateltavaan keskustelemalla jostakin toisesta aiheesta ja löytämään yhteisen sävelen. Jokaisessa haastattelussa saimme ennen haastattelun aloittamista luotua mielestämme rennon ja vapautuneen tunnelman, jolloin jännitys haastattelun toteuttamisessa oli pienempi. Pyrimme olemaan mahdollisimman neutraaleja, emmekä koettaneet keskustella asioista, joista olisimme jotakin tiettyä mieltä, vaan pidimme keskustelun tason yleisellä tasolla. Vaatteet pyrimme valitsemaan mahdollisimman neutraaleiksi siten, että niissä ei ollut provosoivia tai selkeitä mielipiteitä sisältäviä kuvia tai tekstejä.

Haastattelua tehdessä on hyvä ottaa huomioon myös ihmisen puhetapa, sillä jos haastattelija ottaa itsellensä haastateltavan puhettavan, saattaa haastateltava tuntea tilanteen epämiellyttäväksi. Haastattelijan ei tule myöskään käyttää

sellaista puhekieltä, joka sisältää liian vaikeita termejä haastateltavalle, koska silloin haastattelu ei välttämättä onnistu hyvin. Haastattelussa on hyvä käyttää normaaliuden periaatetta. Oman keskustelutavan huomioiminen auttaa haastattelun onnistumisessa. (Eskola & Vastamäki 2010, 33–34.) Haastatteluja tehdessä toisella meistä oli päävastuu haastatteluista ja hän keskittyi puhumaan mahdollisimman neutraalisti, jotta haastattelu onnistuisi mahdollisimman hyvin. Toinen meistä oli vastuussa laitteistosta, jotta haastattelijan ei tarvinnut huolehtia äänittämisestä.

Haastattelutilanteiden jälkeen ensimmäinen asia on haastatteluiden litterointi eli puhtaaksi kirjoittaminen. Haastatteluista voidaan purkaa monilla eri tarkkuuden asteilla aina painotusten ylöskirjaamisesta vain olennaisten asioiden kirjaamiseen. (Eskola & Vastamäki 2010, 42–43.) Haastatteluja sopiessamme kysyimme jokaiselta suostuvatko he haastatteluiden tallentamiseen. Kaikki antoivat suostumuksensa. Haastattelut tallennettiin käyttämällä ääninauhuria myöhemmä tarkastelua varten. Litterointi pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman nopeasti haastattelun jälkeen. Toinen meistä oli vastuussa litteroimisesta ja toinen tarkasti litteroinnin kuuntelemalla haastattelun ja seuraamalla puhtaaksi kirjoitettua tekstiä. Litteroimme haastatteluista kaiken ääneen sanotun, mutta emme keskittyneet äänen painoihin tai taukoihin. Litteroitua tekstiä tuli haastatteluista keskimäärin kahdeksan sivua A4-paperia puolentoista rivivälillä ja fonttikoolla 12 haastattelua kohti. Kaikkien haastatteluiden yhteispituus oli 34 sivua. Keskimääräinen haastattelun pituus oli noin puoli tuntia. Haastatteluiden keston vaihteluväli oli 23 minuutista 34 minuuttiin.

Aineistoa voidaan lähestyä monella eri tavalla, jolloin analysointimenetelmä on hyvä mieltä. Materiaalia voidaan joko lukea niin kauan, kunnes tekstin tuottaminen onnistuu tai purkaa materiaali pienempiin osiin ja laittaa koodeja tai väritää värikynillä haastatteluiden tärkeimpiä kohtia. Haastattelu on myös mahdollista järjestää jälkikäteen teemoittain ja purkaa aiheittain. (Eskola & Vastamäki 2010, 43.) Litteroidun tekstin tulostimme ja yliviivaustussilla korostimme haastatteluista vain olennaisimmat osat, eli jätimme korostamatta aiheeseen täysin liittymättömät asiat sekä puheessa esiintyvät täytesanat.

Tekstin korostamisen jälkeen leikkasimme tulostetut haastattelut pienemmiksi kokonaisuuksiksi ja jaoimme haastattelut eri teemoihin niissä esiintyneiden lauseiden sekä sanojen avulla. Teemoiksi tulivat ohjeistus ja tuki, nuorten kohtaaminen, työ ja työaika, seuraavat vaalit. Tämän jälkeen laitoimme haastatteluista tärkeimmät huomiot ensimmäisiksi. Tärkeimpinä huomioina olivat useammassa haastattelussa samankaltaisten vastauksien toistuvuus. Tutkimustuloksissa pyrimme tuomaan kaikki esille nousseet asiat julki, jättämättä mitään vastausta pois, jotta tutkimuksen todenmukaisuus säilyisi.

Tutkimuksen tuloksissa käytämme haastateltavista lyhenteitä siten että

H1 = ensimmäinen haastateltava

H2 = toinen haastateltava

H3 = kolmas haastateltava

H4 = neljäs haastateltava

Anonymiteetin turvaamiseksi tekstistä on muutettu sellaiset osuudet, joista haastateltavat saatettaisiin tunnistaa. Muutetuissa kohdissa käytämme hakasulkeita [] ilmaisemaan muutetun kohdan. Asian sisältöön muutokset eivät vaikuta.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Ohjeistus ja tuki

Kenellekään haastateltavista ei määritelty toimenkuvaa, vaan he päättivät jokainen omalla kohdallansa osallistumisestaan seurakuntavaaleihin 2010.

Mut se missä mä aattelen, että olin aika aktiivinen ja otin sen sel-laseks tärkeeksi itselleni työtehtäväks – (H1)

– meillä esimiehellä ei ollu tavallaan tällasta halukkuutta tarttua ja koska itse oli vastuussa nuorisotyöntiimistä ja ja sen toiminnasta, niin koin sen että nyt mä otan tän vastuulleni että huolehdin tästä hankkeesta. (H2)

Haastateltavista kolme kertoi ottaneensa tärkeimmäksi tehtäväksi tiedottami-sen. Yksi haastateltavista ei nostanut mitään tehtävää tärkeimmäksi. Muita mainittuja tehtäviä olivat nuorten aikuisten kysyminen sekä kannustaminen eh-dokkaiksi ja 16–17-vuotiaiden äänestäjien aktivointi. Kaksi vastaajista piti tehtä-vänään olla yhteydessä oman seurakuntansa alueella oleviin kouluihin.

Kaikki haastateltavat vastasivat saaneensa apua internetistä.

– ne netin vaalisivut tai siis ne ennakko, ennakkomateriaali mikä siellä oli käytettävissä, ni kyl mä muistan useemmanki kerran käy-neeni siellä. Hakeneeni sieltä tietoa ja ymmärryst, miten nää asiat pitää nyt sanottaa. Millä aikataululla täs toimitaan ja muuta. (H1)

Nettisivut oli mun mielestä aika hyvät, et aina sanottiin nuorille, et menkääs kattoo. (H4)

Yksi haastateltavista mainitsi saaneensa tukea seurakuntasihteeriltä sekä tiedo-tukselta. Yksi haki aktiivisesti tukea monista eri paikoista, kuten nuorisotyön neuvottelupäiviltä. Kaksi mainitsi saaneensa tukea kirkkohallituksen vaalivas-tuussa olleelta työntekijältä. Kaikki haastateltavat olivat saaneet sähköpostia seurakuntavaaleista. Seurakunnan muilta työaloilta tukea sai kaksi. Yhdessä seurakunnassa oli oma vaalilautakunta, joka ei kuitenkaan pitänyt mitään yhte-

yttä nuorisotyöhön eivätkä nuorisotyöntekijät halunneet tunkea väkisin kasvatamaan omaa työmääräänsä.

Yhdessä seurakunnassa oli painopisteenä nuorten luottamushenkilöiden saaminen seurakuntaneuvostoon, mikä osoittautui kuitenkin haastavaksi tehtäväksi.

– me toivottiin et saatais nuorta verta noihin tota sinne sisälle sitten vaalien kautta, koska tota monet seurakuntaneuvostot tota, siel on paljon niinku iäkstä väkee ja toivottas et tulis sitä nuorten ääntä – Et sellanen vaalitulaisuus meillä oli et ennen sitä kun me saatiin näitä ehdokkaita niin meidän tehtävä oli niinku oman seurakunnan vanhemmista nuorista kysellä, että kiinnostaisko. Tää tehtävä ja to-tanoinnii se on tosivaikeeta – (H4)

Yhdessä seurakunnassa työntekijöiden omana painopisteenä oli olla valitsemassa uuden seurakunnan yhteistä neuvostoa. Edellisten ja näiden vaalien välillä kaksi pienempää seurakuntaa yhdistyi yhdeksi uudeksi seurakunnaksi.

Seurakuntavaaleista 2010 puhuttiin nuorten vaaleina. Kolme haastateltavista vastasi sen näkyneen ja yksi ei osannut sanoa. Yhdessä seurakunnassa nuorten vaalit näkyivät massiivisen valtakunnallisen mainostuksen yhteydessä, mutta eivät haastateltavan mukaan nuorisotyössä. Toisessa seurakunnassa nuorten vaalit näkyivät siinä, että työntekijät onnistuivat aktivoimaan 16–17-vuotiaita osallistumaan vaaleihin. Kolmannessa seurakunnassa nuorten vaalit näkyivät puolueiden aktiivisena nuorten rekrytoimisena eli värväämisenä.

– jos puhutaan vaaliliitoista niin, hehän rekrytoi joukkoihinsa näitä nuoria. Se oli tällanen selkee, et miten se näky. (H2)

6.2 Nuorten kohtaaminen

Jokainen haastateltava nosti esille toimintamuotoja joita he olivat toteuttaneet seurakuntavaaleissa. Kaikki olivat pitäneet vähintään yhden nuortenillan teemalla seurakuntavaalit. Yhdessä seurakunnassa järjestettiin vaalipaneeli, johon

kutsuttiin jokaiselta ehdokaslistalta kaksi ehdokasta, joista toisen toivottiin olevan nuori. Toisessa seurakunnassa järjestettiin vaalitentti, jossa kaikki ehdokkaat olivat osallisina, mutta nuoria siellä ei paljoa ollut.

– koko seurakunnassa oli tommonen vaalitentti, niin että tota oisko se ollu peräti että [kaikissa kirkoissa] oli. Joo oli [kirkoilla] sillai että kaikki ehdokkaat oli esittäytymässä ja sit niit saatiin haastatella ja muuta, niis tilanteissa ei juuri nuoria näkynyt. Jonkun verran kyllä – (H1)

Yhden seurakunnan nuortenillassa oli nuoria ehdokkaita esittäytymässä useammasta seurakunnasta ja myös nuoria oli kuuntelemassa useasta seurakunnasta. Tämä aiheutti kuitenkin ongelmia oman ehdokkaan valitsemisessa.

– Ja sillon niillä oli siellä pari tyyppiä jotka oli ehdolla ja niilt sai kysellä kaikkee ja se oli sen tyyppinen niinku vaali-ilta. Mut siinä tulee sit tää ongelma et se tyyppi joka tulee niille sitte tutuks et ”jee toihan on hyvä, et määhän haluan tota äänestää, et mihin seurakuntaan kuulut?” ”No mää oon [seurakunnan x] ehdokas” ”Aijaa, no mää kuulun eri seurakuntaan, en voinukkaan sinua äänestää.” Eli se nuorten suosikkityyppi ketä haluis äänestää niin se on vaan murto-osan seurakuntaan kuuluu sitte. (H4)

Kolmessa seurakunnassa oli äänestyspaikkoja kouluissa. Yhdessä näistä kolmesta seurakunnasta nuorisotyö ei kuitenkaan ollut mitenkään osallisena kouluissa olevissa äänestyspaikoista, vaan vaalilautakunta oli ottanut ne vastuulle.

– se on jännä että tää [vaalilautakunta] ei ottanu nuorisotyöhön missään vaiheessa yhteyttä, siis mistään. Niin jossain vaiheessa mää menin kysymään kun vaalit alko lähestyyn niin mites nää äänestyspisteet, kouluilla pitäskö pitää? Niin: joo sinne on tulossa. Ja ne oli siellä mutta me ei oltu mukana niissä. Ne oli tavallaan kaikki jo hoidossa, ajat ja kaikki. (H3)

Yhdessä seurakunnassa oli seurakuntavaaleista puhuttu erityisesti koulun uskonnonopettajien, mutta myös muiden opettajien kanssa. Kyseinen seurakunta oli myös pitänyt huolen, että koulut olivat saaneet materiaalia seurakuntavaaleista, josta tulikin positiivista palautetta. Toisessa seurakunnassa oli organiso-

tu yhden päivän ajaksi vaalipisteet kahdessa koulussa ruokatunnin aikana ja niissä jaettiin karkkia, puhuttiin, tiedotettiin sekä näytettiin filmejä.

Kaikki haastateltavat mainitsivat henkilökohtaisen kontaktin nuorten kohtaamisessa. Kolme mainitsi nuorten kohtaamisessa netin ja median merkityksen.

No, kyllä se on toi valtamedia mikä täytyy sillai haltuun ottaa radio-kanavat jota nuorisoo kuuntelee, sit netti – (H4)

Näistä kolmesta kuitenkin kaksi korosti netin ja median olevan vain osa suurempaa kokonaisuutta, eivätkä ne ole näin ollen yksinään riittäviä nuorten kohtaamiseen.

– media tai nyt tää netti tai, ei mikään oo yksin se juttu vaan niiden pitäis täydentää toisiaan. Kaikki pitäis pystyä ottaa huomioon jollakin tavalla. (H3)

Kaikki haastateltavat pitivät tiedottamisen ja mainostamisen tärkeänä vaaleissa tehtävän työn ja nuorten aktivoinnin kannalta. Kaksi piti seurakuntaan jaetusta vaalimateriaalista esimerkiksi pinssejä ja julisteita mainostamisen kannalta tärkeinä. Kolme haastateltavista kertoi, että tietyn ehdokkaan kannattaminen ja mainostaminen oli heidän mielestään väärin ja he pyrkivät asettamaan kaikki ehdokkaat samalle viivalle.

Yksi haastateltavista vastasi, että hyvä tapa kohdata nuoria olisi murtaa ennakkoluuloja sekä korostaa vaalien merkitystä ja lisätä niiden kiinnostavuutta. Kaikki nostivat esiin nuorten innostamisen sekä tavoittamisen, mutta totesivat samalla innostamisen ja tavoittamisen olevan haastavaa.

– kun lähtökohtana on että ketä innostaa ja et ja ja kun meil kävi selväksi se että äänestyspaikkoja ei viedä kouluihin. Se kynnys että sä tulet jonneki paikkaan äänestämään niin oli tällänen haasteellinen – (H2)

– oli tosi vaikeeta ja sanoo sit ” sä tylsistyt siel todennäköisesti ja ne on kaikki pitkiä kokouksia ja ärsyttävä olla siel, mut myös sää pää-

set vaikuttan.” Jotenkin korostaa sitä, että kannattaa asettua ehdolle – (H4)

Vaikeehan niitä on tavottaa jotka on muualla, mut siihenkin keinojen keksimin et jotka on seurakunnan jäseniä mutta ei oo missään aktiivisesti mukana vois kans kokee että pääsee vaikuttaa, mut ei kaikki halua äänestää vaik ois aktiivisiakin. No tarkotan nuoria samalla tavalla kuin muitakin. (H3)

Äänestykseen liityen, et keitä saadaan äänestää. Siinä innostus on niinku tärkeämpi kuin, kuin se kauhee fakta. – (H1)

Kaksi haastateltavista oli sitä mieltä, että he olisivat voineet puhua nuorille enemmän oman ehdokkaan valinnasta sekä siitä mitä luottamusmiehet tekevät ja mistä he päättävät.

– mua jäi harmittaan mejän osalta sellanen mitä oisin ajatellu että olis ollu niin sen pohtiminen että mihin nää valitaan, mist asioista nää päättää nää ihmiset, joita me nyt äänestetään. Ja sit se et mil taval vois itse kukin arvioida ehdokkaita. – (H1)

Kaksi haastateltavaa oletti ehdokkaiden tai seurakuntanuorten innostavan muita nuoria äänestämään.

Mä uskon lintuparviteoriaan. Joka meillä oli myös tavoitteena kun me näitä isosia aktivoitiin, me ajateltiin että siellä on muutamia kellokkaita jotka voi puhkasta tän jutun ja viedä sitä eteenpäin ja saada aktivoitua, mutta ei tää ollu riittävän sellanen, mutta se ei ollu riittävän aktivoiva mun mielestäni vieläkkään. (H2)

Vain yksi haastateltavista oli todella innostunut nuorten aktivoimisesta.

Mut must oli tosi hauska jotenkin ite olla innostunu täst tästä jutusta ja tota kannustaa tota nuorten joukkoa – (H1)

6.3 Työllistyvyys ja työaika

Yksi haastateltavista osasi määritellä kulunutta aikaa vaalityöhön ja kolme haastateltavaa sanoi vaalityön sisältyvän normaaliin työaikaan, sillä työaikaa ei

tule seurattua tunneittain, vaan päivissä. Nämä työntekijät eivät osanneet määrittellä milloin he olisivat tehneet vaalityötä ja milloin normaalia työtä.

– se kesti niinku puolvuotta jos kesä lasketaan mukaan – voidaan ajatella että ehkei tää työtunteina niin ehkä yks työviikko. Ei tää sen enempiä siinäkin voi olla vähän liikaa. (H2)

ei muutenkaan laske sitä aikaa niinku oikeen minkään takia – se on niinku yks teema joka kulkee siinä mukana muussa, silloin kun se oli päällä. (H3)

Kaikissa seurakunnissa oli tiedottaminen liitetty vahvasti aamunavauksien, kouluvierailujen ja nuorteniltojen yhteyteen, jolloin niissä käytettyä työmäärää ei osattu erotella. Kaikki työntekijät pyrkivät aina nuoria kohdatessa kannustamaan heitä osallistumaan vaaleihin. Kahdessa seurakunnassa nuorten kanssa henkilökohtaisiin keskusteluihin varattiin aikaa, sillä keskustelut koskivat vaaleja.

– sen tiedän et mää oon muutamien nuorten kanssa jutellu vähän pidempään siitä, ku ne on miettiny asettuisiko ne ehdolle tai jotain tämmöst pohdintaa – (H1)

Yksi vastaajista ilmoitti, että hän ei osallistunut vaaleihin niin paljon kuin hänen nuorisotyöntekijäkollegansa, sillä kollega oli mukana järjestämässä äänestyspaikkoja kouluihin. Kaikki käyttivät vaalityöhön kuitenkin omasta mielestään osan työajastaan. Yksi haastateltava kertoi, että vaalityö ei ole nuorisotyössä se tärkein asia, sillä viikkotoiminnan ylläpitäminen on tärkeämpää.

– jos ois aikaa, mutta kaikilla tää menee osastoon, että ei oo ykkös-juttu niinku työssä. Vaan kyl se oma nuorisotyön viikkotoiminta ja nää olis tossa vaiheessa paljon tärkeempiä et sai sen pyöritettyä ke se, että pistää ihan hirveesti resursseja noihin vaaleihin, jotka ei sit nuoria kiinnosta. (H4)

Yhdessä seurakunnassa oltiin sitä mieltä, että vaalityö kuuluu tiedottamisen osalta seurakunnan työntekijälle, mutta kaikki seurakunnan työntekijät eivät halunneet pitää vaikuttamisen mahdollisuutta esillä. Työntekijät pelkäsivät oman työn muuttumista, jos nuoret aktivoituvat ja vaikuttavat asioihin. Toisessa seu-

rakunnassa ajateltiin vaalityön kuuluvan seurakunnan työntekijälle, sillä työntekijät tuntevat paremmin niitä ihmisiä, jotka ovat aiheesta kiinnostuneita. Kolmannessa seurakunnassa asiaa oli pohdittu työntekijöiden kesken ja heidän mielestään vaalityö kuuluu seurakunnan työntekijöille siten, että työntekijöiden täytyy kertoa, kuinka asiat toimivat ja milloin vaalien tärkeät päivämäärät ovat. Neljännessä seurakunnassa haastateltavalla oli tärkeimpänä asiana vaalityötä ajatellessa se, että työntekijällä on oltava motivaatiota tehdä töitä vaalien eteen, sillä seurakuntavaaliprojekti on erillinen muusta työstä. Lisäksi vaalityöhön osallistuvan seurakunnan työntekijän on pystyttävä sitoutumaan vaaleihin niiden ajan.

– meil on tietysti se plussa, että me tunnetaan niitä paremmin ehkä ku moni muu, meilt kasvaneita nuoria ja nuoria, jota voi ylipäättään pyytää – (H4)

No kuuluu se tiedottaminen siis ja muuta, sen esillä pitäminen että tota on mahdollisuus äänestää niin muuten se kuuluu – (H3)

Yksi haastateltavista sanoi tehneensä vaalityötä vain työkaverinsa kanssa omassa seurakunnassansa, mutta seurakuntayhtymällä oli määritelty yksi henkilö, joka oli vaalivastuussa. Toinen kertoi, että noin seitsemän ihmistä osallistui vaalityöhön. Kolmas sanoi noin neljästä kuuteen ihmisen tehneen seurakunnassa töitä vaaleissa. Neljäs haastateltava sanoi nuorisotyössä kaikkien osallistuneen vaalityöhön, mutta vain mainostamisessa.

Tota niin, no me oltiin siinä tavallaan kaikki siis lähinnä siinä, että mainostettiin niin se oli sitä mitä me tehtiin, oikeestaan muuten me ei osallistuttu siihen. (H3)

6.4 Seuraavat vaalit

Yksi haastateltava sanoi, että seurakunnat olisi hyvä yhdistää samaksi seurakunnaksi naapuriseurakuntien kanssa, sillä heidän yhteistyönsä on todella aktiivista. Vaalien onnistumisen kannalta pitäisi tehdä koulujen kanssa pitkäjänteisempää työtä ja saada opettajat vakuuttuneeksi asiasta. Lisäksi haastateltava

sanoi, että vaaleja varten olisi hyvä perustaa työryhmä, jolla on irrotettu omasta työstä selkeästi aikaa ja mandaatti eli toimeksianto olisi tullut ylemmältä taholta, jolloin työryhmällä olisi mahdollisuus keskittyä vaaleihin täysin eri tavalla. Työryhmä olisi hyvä koota motivoituneista nuorisotyönohjaajista, nuorisopastoreista sekä nuorista aikuisista, jotka eivät ole seurakunnassa töissä. Tämä työryhmä voisi tehdä valmista materiaalia nuorisotyölle, jota pystyisi hyödyntämään. Työryhmä alkaisi tehdä töitä noin puolivuotta ennen vaaleja.

– sen tekisin toisin että pitäis olla työryhmä joka alkaa hyvissä ajoin tätä eritavalla jotenkin, et niil on työaikaa niihin ihan selkeesti erotettuna sitten et voi keskittyä siihen. Koska työntekijä jolla ei oo siihen erotettua työaikaa, niin se on sillä siellä listan viimesenä helposti. (H4)

Toinen haastateltava sanoi että nuorille olisi hyvä ottaa nuortenillassa eri tavalla vaalit esille. Nuorille tulisi kertoa mitä vaaleissa valitaan ja konkreettisista vaikuttamismahdollisuuksista. Haastateltava kuitenkin pohti lähtevätkö nuoret äänestämään, sillä suurempi vaikutus nuorisotyöhön on olla yhteydessä nuorisotyönohjaajaan, joka pystyy muuttamaan työtänsä melko helposti.

– enemmän panostas vaikka siitä oli just puhetta, ehkä jotenkin se että ottais erilailla nuorteniltaan teemaksi sen että mistä asioista päätetään seurakunnassa, se tieto jotenki vielä. – että jos haluaa vaikuttaa seurakunnassa esimerkiksi tähän nuorten toimintaan niin ehkä se. En tiedä onko noi vaalit sitten se tapa millä pystyy konkreettisimmin vaikuttamaan, vaan ihan sillee että juttelee meidän kanssa ja tekee ehdotuksia ja näin – (H3)

Kolmas haastateltava sanoi vaalipaneelien olevan huono vaihtoehto, sillä uutta äänestäjäkuntaa paneeleissa käy todella vähän. Kouluihin olisi hyvä tehdä pitkäjänteisempää työtä ja saada esimieheltään oikeutus tehdä vaalityötä, jolloin sille olisi varattu työaikaa. Kolmannen mukaan myös vaalikojun perustaminen olisi ollut hyvä tapa tehdä vaalityötä, siten että kojulla olisi aina tiettyä kellonaikana keskustelemassa asiasta nuorten kanssa. Vaaleihin olisi hyvä perustaa oma ryhmä, joka olisi kasattu moniammatillisesta työntekijäporukasta. Työntekijöiden olisi oltava motivoituneita tekemään vaalityötä ja heillä pitäisi olla johdon antama mandaatti, jotta heillä olisi organisaation tuki.

– missä mää kiersin kättelemassa ne oli just paneeleita missä oli läsnä muiden puolueitten jäseniä muiden ehdokaslistojen jäseniä, että siellä ei ollut uutta äänestäjä kuntaa oikeestaan ollenkaan. – Oltis pitäny jostain vaalipisteen perustamisesta sopia, jossa oltais säännöllisesti käyty ja oltu jakamassa näitä flaijereita ja näyttämässä mitenkä äänestetään (H2)

Neljäs haastateltava kertoi että nuortenilloissa voisi käydä seurakuntaneuvoston jäseniä kertomassa itsestään, sekä millaista työtä on olla vaikuttamassa. Haastateltava pohti myös mahdollista nuorista kasattua ryhmää, joka olisi kiinnostunut asioista. Lisäksi hän pohti tämän ryhmän osuutta muiden nuorten innostamisessa seurakuntavaaleihin esimerkiksi kouluissa.

Yksi haastateltavista korosti valtamedian merkitystä seurakuntavaaleissa. Hänen mielestään mainostuksella tavoitetaan valtaosa äänestysikäisistä. Haastateltava kuitenkin lisäsi, että seurakuntavaalien mainostaminen esimerkiksi koulujen päivänavausten yhteydessä oli hyvä tapa tavoittaa suuria joukkoja.

Eräs haastateltava toi esille sen, että seurakuntavaaleista puhuttiin liikaa joka puolella. Haastateltava kertoi kyllästyneensä aiheeseen, sillä keskustelu ei koskaan edennyt, koska keskustelu alkoi aina alusta.

– kyllästyny siihen että joka paikassa puhutaan ja sit ku ne ei oo niinku keskustelu etenis vaan kaikki aina alottaa sen tästä samasta, ei vaan yhtä keskustelua vaan osuu moneen, tai on monta tilaisuutta jossa kaikissa lähetetään niinku samasta ja jotku asiat käydään siitä niin moneen kertaan läpi että siihen kyllästyy. (H3)

Yhden haastateltavan seurakunnalle oli tullut viime aikoina paljon muutoksia, jotka vaativat työntekijältä paljon. Tämän takia työntekijät eivät pysty reagoimaan kaikkiin uusiin asioihin tarpeeksi nopeasti.

7 PROSESSIN ARVIOINTI

7.1 Pohdinta ja johtopäätökset

Tutkimuksen tuloksiin vaikuttavat erilaiset tekijät. Haastatteluiden vastauksiin vaikuttaa seurakuntavaaleista 2010 kulunut aika, sillä työntekijät eivät haastatteluissa muistaneet täysin kaikkea. Lisäksi tutkimukseen vaikuttaa seurakuntien työntekijöiden asenne tutkimukseen sekä heidän motiivinsa ja onko haastateltaville riittävä palkinto vain osallistua tutkimukseen. Tutkimukseen vaikuttavat vahvasti tutkijan asenne, sitoutuneisuus sekä oikeat työmenetelmät.

Tutkimuksessa käsitellään vain neljän seurakunnan tulosten perusteella nuorisotyön käsityksiä seurakuntavaaleista. Tutkimus on yksi näkökulma nuorisotyön käsityksiin seurakuntavaaleista 2010. Laadullinen tutkimus oli paras vaihtoehto tutkimuksen toteuttamiseen, sillä tutkimuksen tuloksia on vaikea ennakoida ja tutkittava asia on mahdollista liittää laajempaan kontekstiin (Hirsjärvi & Hurme 2001, 34–35). Tutkimus on siltä osin luotettava, että se tuo esille seurakuntavaalien problematiikkaa. Tutkimus tarjoaa erilaisia kehitysmahdollisuuksia seuraavia vaaleja varten. Haastattelussa tutkimuksen luotettavuutta saattaa heikentää haastateltavan ajatus, että hänen pitää antaa sosiaalisesti hyväksytyjä vastauksia (Hirsjärvi & Hurme 2001, 35). Pyrimme luomaan haastateltavalle mahdollisimman neutraalin haastattelutilanteen, jolloin vastaukset olisivat mahdollisimman luotettavia. Takasimme haastateltaville anonymiteetin.

Haastateltavilla oli erilaisia tapoja tehdä vaalityötä. Nämä tavat olivat kouluyhteistyö, nuorten aikuisten kannustaminen asettautumaan ehdolle sekä nuorisotyössä mukana olevien nuorien aktivoiminen äänestämään. Vain kouluyhteistyössä nuorisotyöntekijät saivat kontaktia muihinkin kuin seurakunnan nuorisotyön toiminnassa mukana oleviin nuoriin.

Netissä olevat tiedot seurakuntavaaleista 2010 olivat jokaiselle haastateltavalle hyödyllisiä, sillä he tarkistivat sieltä ajanmukaista tietoa seurakuntavaaleista.

Nettisivut eivät olleet hyödyllisiä pelkästään nuorisotyöntekijöille, vaan myös nuoret pystyivät hyödyntämään vaalisivuja. Nettisivujen lisäksi myös työyhteisöltä saatu apu oli seurakuntavaaleissa tärkeää, sillä tiedon jakaminen työyhteisössä auttoi haastateltavia omassa työssään suhteessa vaaleihin. Seurakunnan ulkopuolelta tullut tuki auttoi haastateltavia pääasiallisesti materiaalin keräämisessä. Materiaalia ei ollut lähetetty jokaiselle haastateltavalle henkilökohtaisesti, vaan seurakunnassa toimivat seurakuntasihteerit tai tiedotus välittivät materiaalin eteenpäin sekä auttoivat nuorisotyöntekijöitä tiedon hankinnassa.

Vaalityö ei ollut tärkeimpien töiden joukossa, sillä perustyö vie nuorisotyöstä suurimman osan ajasta. Vaaleihin käytettiin suhteellisen vähän työaika ja se pääasiassa sisällytettiin omaan perustyöhön joko nuorteniltoihin tai aamunavauksiin. Selkeästi nuorisotyössä vaaleihin liittyväksi työksi voidaan määritellä henkilökohtainen kohtaaminen ja keskustelut, mikäli ne liittyvät vaaleihin. Nuorisotyössä motivaatio seurakuntavaaleihin oli heikkoa, sillä vaalityölle ei ollut määritetty erillistä työaika. Nuorisotyöntekijät olivat ensimmäistä kertaa aktiivisissa 16–17-vuotiaita osallistumaan seurakuntavaaleihin 2010. Päätös äänestysien alentamisesta tehtiin vuonna 2007 (Lakivaliokunnan mietintö 5/2007). Nuorisotyöntekijät pitävät vaaleja osana omaa työtään, sillä he tuntevat seurakunnassa aktiivisia nuoria paremmin kuin muut ja pystyvät näin helpommin olemaan näihin nuoriin yhteydessä. Nuorisotyöntekijät ottivat ensimmäistä kertaa vastuulleen nuorten innostamisen seurakuntavaaleihin ja niiden esillä pitämisen.

Kahdessa seurakunnassa oli tapahtunut tai oli tulossa muutos seurakunnan rakenteeseen, mikä osaltaan vaikutti myös seurakuntavaaleihin 2010. Vuodesta 2000 eteenpäin on seurakuntien määrä vähentynyt kuntaliitosten yhteydessä (Nieminen ym. 2005, 45–48). Mielestämme seurakuntarakenteiden muutos ei näy konkreettisesti seurakunnan perustyössä niin nopeasti kuin paperilla. Nuorisotyöntekijät tarvitsevat aikaa tottuakseen uusiin rakenteisiin ja mahdollisiin työmuotojen muutokseen, kuten kappaleessa 4.2 olemme maininneet.

Nuorten osallistuminen vuoden 2010 seurakuntavaaleihin vaihteli suuresti riippuen seurakunnasta (seurakuntavaalit i.a.b). Seurakuntavaaleista puhuttiin nuorten vaaleina ja se näkyi valtakunnallisessa mediassa paljon enemmän kuin nuorisotyössä. Nuorten osallistaminen oli pääasiallisesti nuorisotyöntekijöiden sekä puolueiden vastuulla. Näiden lisäksi myös muutamien koulujen oppitunneilla seurakuntavaalit otettiin esille yhteiskunnallisena ilmiönä. Mainostamisen hyöty oli nuorisotyölle tärkeää, sillä nuorisotyöntekijät pystyivät käyttämään mediassa esitettyä materiaalia avukseen.

Media sekä ihmisten käytettävissä olevat tietoverkot ovat tärkeitä mielipiteen muodostumiselle ja järjestäytymiselle. Poliitikassa käytetään vahvasti median mahdollisuuksia käydä keskustelua ihmisten kanssa. Median käyttäminen on kuitenkin riski, sillä asiat ovat monimutkaistuneet ja median vaikutuksen korostaminen menee välillä liiallisuuksiin. (Rahkonen 2007, 200.) Median antamat käsitykset ihmisille ovat helposti tavoitettavissa, sillä ihmiset eivät keskustele asioista ryhmissä, jolloin median antama tieto otetaan lähes faktana vastaan (Sauri 2002, 23). Median ja netin käyttäminen yhdessä henkilökohtaisen kohtaamisen kanssa antaa nuorisotyöntekijälle paremmat lähtökohdat saada nuori innostumaan seurakuntavaaleista, sillä kokonaiskuvan saamiseksi on informaatiota eli tietoa vaaleista mahdollista saada useasta eri lähteestä. Työntekijät ovat tärkeässä roolissa nuorten kannustamisessa itsenäiseen ajatteluun sekä tiedon hankintaan.

Nuorien innostaminen seurakuntavaaleihin on haastavaa, sillä suurin osa nuorista ei koe seurakuntaa itselleen läheiseksi. Nuorisotyössä toivottiin, että aktiiviset nuoret innostaisivat muita nuoria vaaleista. Sellaiset nuoret, jotka eivät osallistu seurakunnan toimintaan, ovat asenteeltaan välinpitämättömpiä kuin seurakunnassa aktiivisesti toimivat nuoret. Nuorilla ennakkoluuloisuus vähentää mielenkiintoa seurakuntavaaleihin, sillä suuri osa nuorista ei ole tietoisia seurakuntavaalien tarkoituksesta ja hyödystä. Nuorien äänestysintoa saattaa hidastaa myös vaalien kautta vaikuttamisen hitaus, koska päätöksien tekeminen on hidasta ja niiden siirtyminen seurakunnan arkeen vie aikaa. Nämä asiat vaikuttavat nuorten äänestysaktiivisuuteen.

Heikkoon äänestysaktiivisuuteen on tutkijoiden mukaan annettu erilaisia selityksiä. Yhtenä selityksenä pidetään ajatusta siitä, että äänestäjät ovat liian tyytyväisiä tilanteeseen, eivätkä koe vaikuttamisella saavuttavansa mitään. Kolikon kääntöpuolena on taas se, että oman vaikutusmahdollisuuden uskotaan olevan häviävän pieni, jolloin äänestäjä ei vaivaudu edes äänestämään. On myös mahdollista, että äänestäjä on kiinnostunut vaikuttamisesta, mutta sopivaa tai tuttua ehdokasta ei löydy, jolloin hän jättää äänestämättä. Kolmantena selityksenä voidaan pitää kulttuurin muuttumista. Ennen käytiin äänestämässä tavasta ja tottumuksesta, mutta nyky-yhteiskunnassa ei perinteitä enää pidetä yhtä paljon arvossa kuin ennen. Äänestämistä pidettiin rituaalina, siinä missä kokon polttamista juhannuksena tai ylioppilaslakin käyttämistä vappuna. (Sauri 2002, 21–23.) 16–17-vuotiaiden nuorien kohdalla äänestäminen on uusi asia, jota ei ole aikaisemmin heidän ikäluokassaan ollut. Äänestäminen on nuorelle väylä vaikuttaa, mutta äänestäminen voi tuntua oudolta, minkä takia nuori jättää äänestämättä. Kouluissa olleet ennakoäänestyspisteet ovat olleet nuorille helppompi vaihtoehto kuin lähteä muualle äänestämään.

Seurakuntavaalit ovat ensimmäinen valtakunnallisesti hyväksytty virallinen vaali, jossa tämän ikäiset nuoret pääsevät vaikuttamaan. Seurakuntavaaleissa on ehdokkaita, jotka kuuluvat joko puolueeseen tai ovat sitoutumattomia. Nuori on elämässään siinä vaiheessa, että hän pohtii omaa arvomaailmaansa ja poliittista kantaansa, kuten ilmaisimme luvussa 3.3. Jokainen nuori kehittyy eri tahdilla kohti aikuisuutta, minkä vuoksi nuori saattaa kiinnostua yhteiskunnallisista asioista vasta myöhemmin. Tämä vaikuttaa osaltaan nuorten äänestyskäyttäytymiseen.

Nuorisotyössä huomattiin nuorten epätietoisuus seurakunnan hallintorakenteesta ja siitä, mihin luottamushenkilöt voivat vaikuttaa. Peruskoulussa ei käsitellä seurakunnan eikä kirkon hallintoa (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004). Nuorisotyössä haluttiin tuoda enemmän esille sellaisia asioita sekä hallintorakenteita, joihin nuori pystyy vaikuttamaan vaalien kautta. Nämä asiat ovat samoja, joita olemme käsitelleet luvussa 2.2. Nuorisotyöntekijät kokevat nuorteniltojen olevan otollisia paikkoja kertoa nuorille vaaleista ja sen vaikutuk-

sesta. Nuorisotyössä on nuorteniltoja pidetty vaaliteemalla, mutta vain luottamushenkilöiden ja äänestämisen näkökulmasta.

Vaalien onnistumisen kannalta sekä vaalityötä tehdessä on seurakuntien rajat tärkeää ottaa huomioon, sillä kuntaliitosten mukana muuttuneet seurakunnat ja seurakuntien yhteistyö voivat aiheuttaa sekaannuksia nuorten valitessa ketä haluavat äänestää. Koulujen kautta on mahdollista tavoittaa koko nuoriso, joten koulujen kanssa olisi hyvä tehdä pitkäjänteisempää työtä. Seurakuntavaaleja varten suuremmissa seurakunnissa olisi hyvä perustaa työryhmä, joka koostuisi motivoituneista seurakunnan työntekijöistä sekä sellaisista nuorista aikuisista, jotka eivät ole seurakunnassa töissä. Työryhmällä pitäisi olla seurakunnan ylemmän tahon hyväksyntä ja selkeästi työaika osoitettuna normaalista työajasta vaaleihin. Vaalipaneelien hyödyllisyys ei tavoita nuoria, sillä pääasiallisesti nuoret eivät hakeudu näihin tilaisuuksiin kuuntelemaan ehdokkaita. Ehdokkaat sitä vastoin voisivat vieraila siellä, missä nuoret jo ovat.

Korkean äänestysprosentin ja matalan äänestysprosentin seurakunnissa ei ollut selkeitä eroavaisuuksia. Tästä syystä tutkimuksessa ei voida ottaa huomioon seurakuntien nuorten äänestysprosentteja. Nuorisotyöntekijöillä ei ole aikaisempaa kokemusta seurakuntavaaleista kertomisesta nuorille. Nuorisotyöntekijät kokivat tarvitsevansa joko materiaalia tai tukea nuortenilloissa tai muissa nuorten keskuudessa tapahtuvissa kohtaamisissa. Materiaalin pitäisi olla nuorille helposti ymmärrettävää ja sen pitäisi sisältää seurakuntavaaleista konkreettisia asioita, kuten päivämäärät ja miten äänestäminen tapahtuu sekä mihin äänestämällä voi vaikuttaa.

Haastattelussa kävi ilmi, ettei yhdellekään haastateltavista esimies ollut määrittellyt minkäänlaista velvollisuutta osallistua vuoden 2010 seurakuntavaaleihin. Kaikki haastateltavat kuitenkin osallistuivat vaaleihin tavalla, jonka he itse päättivät. Pääasiallisesti työntekijät markkinoivat vaaleja nuorille sekä tiedottivat vaaleista tärkeitä asioita.

Tutkimukseen osallistuneet eivät olleet motivoituneita tekemään oman työnsä lisäksi paljota töitä muiden asioiden eteen, mikäli heille ei siihen erikseen ole määritelty selkeää työnkuvaa tai työaikaa ylemmältä taholta. He kokivat seurakuntavaalien olevan nuorille vaikeasti ymmärrettävä asia, joten motivaatio lähteä rakentamaan nuorille käsitystä täysin vieraasta asiasta lyhyessä ajassa oli varsin heikkoa. Tämä laski työntekijöiden motivaatiota osallistua seurakuntavaalien järjestämiseen tai aiheen esillä pitämiseen nuorisotyössä. Haastatellut nuorisotyöntekijät kuitenkin kokivat seurakuntavaalien olevan tärkeä osa seurakunnan toimintoja, sillä jokainen pohti nuorten äänen saamista kuuluviin päättävissä elimissä.

Median vaikutus on suurta nuorten keskuudessa, sillä valtamediat ovat päivittäin nuorten käytettävissä. Nuorisotyöntekijät korostivat internetin vaikutusta nuoriin sekä sieltä löytyvien toimintojen käyttömahdollisuuksia. Nuoret saavat seurakuntansa asioista paljon tietoa internetistä ja nuorisotyöntekijät kannustivat nuoria ottamaan asioista itsenäisesti selvää. Nuorisotyöntekijät saivat tukea omaan työhönsä valtakunnallisesta mainostamisesta sekä internetin seurakuntavaaleihin liittyviltä sivuilta. Lisäksi nuorisotyöntekijöitä tukisi moniammatillinen yhteistyö seurakuntavaaleissa.

Kouluissa seurakunnan nuorisotyö tavoittaa parhaiten kaikki seurakuntaan kuuluvat jäsenet, joten seurakuntavaalien mainostaminen kouluissa on tärkeää. Kouluihin on tärkeää luoda side jo ennen vaaleja, jotta vaalimainostus onnistuisi paremmin. Kirkon rakenne tai seurakuntavaalit eivät kuulu opetussuunnitelmaan, joten nuorille olisi hyvä tarjota mahdollisuus kertoa niistä asioista, joista heillä ei ole entuudestaan tietoa. Tämän asian voisi toteuttaa joko opettajien kautta oppitunneilla tai seurakunnan työntekijän vierailujen yhteydessä. Nuorisotyöntekijöiden mielestä nuorille helpoin äänestyspaikka on oma koulu.

Vuoden 2010 seurakuntavaaleista on vaikeaa tehdä jatkotutkimuksia, koska vaaleista on kulunut jo sen verran aikaa, että tarkkaa tietoa on vaikea enää saada. Seurakuntavaaleista yleisesti voisi kuitenkin mielestämme tehdä monenlaisia jatkotutkimuksia. Paras vaihtoehto olisi pitkittäistutkimus, jossa seurattai-

siin tiettyjen eri puolella Suomea sijaitsevien seurakuntien nuorisotyön toimintamenetelmiä useissa seurakuntavaaleissa ja niiden vaikutusta nuorten äänestysaktiivisuuteen. Sen kautta pystyttäisiin selvittämään, onko nuorten aktivointiin ehkä olemassa jotakin sellaista menetelmää, joka toimisi kaikkiin nuoriin ympäri Suomea vai onko paras tapa aktivoida nuoria täysin alue- ja ikäluokkakohtaista. Haasteena olisi erityisesti työntekijöiden vaihtuvuus ja motivoiminen niin pitkäkestoiseen tutkimukseen.

Toinen jatkotutkimus kohdistuisi nuorten ja työntekijöiden kokemuksiin siitä, mikä vaikuttaa nuorten osallistumiseen seurakuntavaaleissa. Tutkimus olisi mielestämme hyvä toteuttaa satunnaisesti valituissa seurakunnissa niin, että tutkimustulokset suhteutettaisiin aina kyseisten seurakuntien nuorten äänestysprosenttiin. Satunnaisotannalla valitut seurakunnat mahdollistaisivat tutkimuksen objektiivisuuden ja aineiston luotettavuuden. Täten valituissa seurakunnissa nuorten äänestysprosenttia ei tiedetä etukäteen. Haasteena tulee tällöin olemaan monipuolisen aineiston keruu, koska kaikissa seurakunnissa nuorten äänestysprosentti voi olla esimerkiksi matala. Haasteena on myös työntekijöiden ja nuorten motivoiminen tutkimukseen.

Vuoden 2010 seurakuntavaaleissa olisi voitu tutkia myös, kuinka nuoret ottivat vastaan tiedon äänestysmahdollisuudesta ja miten se vaikutti äänestysaktiivisuuteen. Lisäksi olisi mielenkiintoista tietää, ovatko nuoret saaneet vastauksia omiin kysymyksiinsä seurakuntavaaleista seurakunnan nuorisotyöntekijöiltä. Tutkimustuloksista esille tullut kysymys nuorisotyön ulkopuolella olevien nuorten tavoittamisesta ja sen haasteellisuudesta kiinnostaa myös meitä.

7.2 Tutkimuksen haasteet ja etiikka

Jokainen tutkimus sisältää eettisiä näkökulmia, joita on hyvä pohtia. Eettiset ongelmat saattavat olla hyvin monitahoisia ja niitä ilmenee koko tutkimuksen ajan. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 19–20.) Jokaisessa tutkimuksessa tutkijan arvot vaikuttavat tutkimukseen aina jollakin tavalla. Kuitenkin vain tutkijan arvojen

kautta voidaan tunnistaa tietyt ongelmat ja oppia niistä. (Silverman 2001, 270.) Tutkimuksen eettiset ongelmat ovat pääasiallisesti osa tutkimuksen toimintaa, jolloin ne pyritään järjestelmällisesti poistamaan. Eettisyyttä ei voi kuitenkaan poistaa, sillä tutkijan arvomaailma ja moraaliset valinnat ovat jatkuvasti mukana. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 128.) Tutkimusta tehdessämme pyrimme ottamaan eettisyyden huomioon sekä huomioimaan oman arvomaailmamme vaikutuksen tehdessämme tutkimusta. Haastatteluita sopiessamme olimme avoimia, kertoessamme miten tulisimme toteuttamaan haastattelun. Jokaisen haastattelu tilanteen alussa pyrimme ensin keskustelemaan neutraaleista aiheista haastateltavan kanssa ja välttämään omien mielipiteiden ilmaisua, jotta haastateltava antaisi itsestänsä mahdollisimman todellisen ja aidon lausunnon. Tutkimuksen tuloksiin laitoimme asiat niin, kuin ajattelimme haastateltavien halunneen asioiden tulevan julki. Tutkimuksen eettisyyden kannalta meille oli tärkeää tuoda tutkimustuloksissa kaikki esille nousseet asiat julki, jotta omat mielipiteemme asioiden tärkeydestä ei vaikuttaisi tutkimuksen suorittamiseen.

Tutkimuksessa esille noussut haaste oli asettua objektiiviseksi tutkijaksi, sillä meidän mielipiteemme ja käsityksemme tutkimuksesta kuitenkin pyrki vaikuttamaan jatkuvasti. Pyrimme tietoisesti välttämään omien mielipiteidemme vaikutusta tutkimustuloksiin. Haasteena oli myös saada sovittua haastattelut kaikkien kuuden seurakunnan kanssa, sillä vain neljästä seurakunnasta lupauduttiin osallistumaan tutkimukseen ja kaksi seurakuntaa jäi pois. Toinen pois jääneistä seurakunnista kieltäytyi osallistumasta tutkimukseen ja toisesta seurakunnasta emme saaneet vastausta yhteydenottopyyntöihin. Haasteellista oli saada tutkimuksen tuloksille useampia näkökulmia, sillä emme voineet keskustella haastatteluista muiden kuin meidän kesken, koska pyrimme säilyttämään haastateltavien anonymiteetin.

Tutkimuksen lähteiden valitseminen on yksi suurimmista haasteista. Lähteitä täytyy harkita tarkkaan useasta eri näkökulmasta, sillä ensivaikutelmaltaan hyväkin lähde voi tarkemman tarkastelun seurauksena paljastua käyttökelvottomaksi suhteessa omaan tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 113–114.) Vanhakin teos voi sisältää tietoa, joka on edelleen pätevää eikä ole vuosien varrella muut-

tunut. Tutkimuksen kannalta hyödyllisiä asioita voi löytyä yllättävistäkin lähteistä. (Pihlaja 2006, 69–70.) Tutkimusta tehdessä tutkijalla ei pakosti ole pohjatietoa tutkittavasta kohteesta, joten lähdemateriaalin hankkiminen voi olla aluksi vaikeaa (Pihlaja 2005, 53).

Lähdettä valitessa tulee ottaa huomioon lähteen kirjoittajan tunnettavuus sekä arvostettavuus, jotka käyvät usein ilmi siitä, onko kyseistä kirjoittajaa lainattu muiden tutkijoiden tai kirjoittajien teksteissä (Hirsjärvi ym. 2009, 113). Lähteitä valitessamme kiinnitimme huomiota jossain määrin kirjoittajien tunnettavuuteen. Jos huomasimme, että sama kirjoittaja on kirjoittanut useamman teoksen ja niihin ovat viitanneet muutkin tutkijat, niin tarkastimme, olisiko kyseisestä teoksesta meille hyötyä. Seurakuntavaaleihin liittyvien lähteiden valitsemisessa tämän tapainen rajaaminen oli kuitenkin vaikeampaa, koska tietoa aiheesta oli niukasti. Otimme myös huomioon kirjoittajien yhteiskunnallisen aseman ja koulutustaustan.

Tutkijan tulee pyrkiä käyttämään tuoreimpia lähteitä ja ottamaan huomioon lähteen alkuperä (Hirsjärvi ym. 2009, 113). Valitessamme lähteitä tutkimukseemme pyrimme siihen, että lähteet olivat enintään kymmenen vuotta vanhoja. Poikkeuksena olivat lähteet, joiden sisällön katsoimme olevan yhä käyttökelpoista ja muuttumatonta. Pyrimme käyttämään alkuperäisiä lähteitä mahdollisuuksien mukaan. Merkityksellistä lähteiden valitsemisen kannalta on myös lähteen luotettavuus sekä kustantajan arvovalta ja vastuu (Hirsjärvi ym. 2009, 114). Olemme pyrkineet valitsemaan tutkimukseemme kannalta mahdollisimman luotettavia lähteitä. Lähteidemme kustantajista suurin osa on valtakunnallisesti tunnettuja. Valittujen lähteiden tulee olla totuudenmukaisia sekä puolueettomia (Hirsjärvi ym. 2009, 114). Totuudenmukaisuuden ja puolueettomuuden selvittämiseksi tutustuimme mahdollisuuksien mukaan tiettyyn aiheeseen useamman lähdeteksen kautta.

7.3 Ammatillinen kehitys

Meille tärkeimpänä tukena opinnäytetyötä tehdessämme olivat opiskelemistamme opintokokonaisuuksista Tutkimus ja kehittäminen (TK), Työ, työyhteisöt ja johtaminen (TTJ) sekä Lapsuus ja nuoruus (LN). TK antoi meille perustietouden tutkimuksen tekemiseen. TTJ:n aikana toinen meistä toteutti kvalitatiivisen haastattelututkimuksen teemahaastattelua hyödyntäen. TTJ:n ja LN:n aikana saamamme pohjatieto auttoi meitä lähdemateriaalin hankinnassa.

Koulutus antoi meille hyvät lähtökohdat toteuttaa tutkimuspainotteinen opinnäytetyö. Erityisesti opiskelun aikana saatu tietopohja on toiminut hyvänä perustana opinnäytetyöllemme ja helpottanut tiedonhankintaa. Meistä on tullut omaloitteisempia, mikä on vauhdittanut opinnäytetyöprosessin etenemistä. Koulutus on tukenut sosiaalisia taitojamme sekä itsenäistä ajatteluamme, ja siitä on ollut hyötyä erityisesti opinnäytetyömme haastattelutilanteissa sekä omien mielipiteiden esille tuomisessa. Koulutuksen kautta opittu itsereflektio on auttanut meitä ammatillisen identiteetin kehittämisessä ja olemme samalla oppineet uusia asioita itsestämme.

Tutkijan ja haastattelijan asemassa oleminen oli haasteellista, sillä meidän piti ottaa monia asioita huomioon opinnäytetyötä kirjoittaessa ja haastattelutilanteissa, kuten opinnäytetyötämme kirjoittaessa omien mielipiteiden tietoinen poijättäminen sekä käytöstavat haastatteluissa. Osasimme mielestämme tarkastella ja arvioida asioita eettisesti. Ymmärrämme nyt sen, että tutkimusta tehdessä pitää olla paremmin varautunut vastoinkäymisiin, sillä ne saattavat viedä aikaa itse tutkimukselta. Tutkimusaiheen taustat tulee kartoittaa hyvin, ettei tule ikäviä yllätyksiä.

Opinnäytetyöprosessi on opettanut meille paljon. Olemme oppineet käyttämään erilaisia menetelmiä ja arvioimaan kriittisesti kerättyä aineistoa sekä lähteitä. Haluamme molemmat vielä opiskella myöhemmin elämässämme ja uskomme, että koulutus yhdessä opinnäytetyöprosessin kanssa on antanut meille siihen hyvät lähtökohdat.

Opinnäytetyömme oli työelämälähtöinen ja koemme saaneemme kokemusta siitä, millaista on kehittää ja tutkia uutta työelämässä. Opintokokonaisuudet ja niihin kuuluvat työharjoittelut ovat auttaneet luomaan suhteita työelämään. Tulevaisuudessa työtehtävämme tulevat tarjoamaan varmasti uudenlaisia haasteita ja opettamaan meille paljon uutta, mutta koulutuksemme ansiosta meillä on ainakin tarvittava perusosaaminen, jonka kautta lähestyä uusia asioita.

LÄHTEET

Aaltonen, Marjo; Ojanen, Tuija; Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 2003. Nuoren aika. Helsinki: WSOY.

Enbuske, Hans; Halttunen Matti; Rantanen, Leena; Ripatti, Jaakko & Tähkänen, Mikko 2004. Yhteistyö ja seurakuntarakenteen kehittäminen. Helsinki: Edita

Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2010. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Juhani, Aaltonen & Raine, Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1 – Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 3. uudistettu ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 26–44.

Geels, Antoon & Wikström, Owe 2009. Uskonnollinen ihminen – Johdatus uskontopsykologiaan. Helsinki: Kirjapaja.

Gretschel, Anu 2005. Nuoret ja se virallisempi vaikuttaminen. Teoksessa Kari, Paakkunainen (toim.) Nuorten ääni ja kunnantalon heikko kaiku Nuoret kunnallisessa demokratiassa ja paikallisissa vaikuttajaryhmissä. Helsinki: Edita, 123–134.

Grönlund, Henrietta 2011. Nuoret ikäryhmät ja seurakuntavaalit. Viitattu 11.2.2012.
[http://apostoli6.evl.fi/julkaisut.nsf/0/7EE45B66E0E9FE0BC225786500285F95/\\$file/www24.pdf](http://apostoli6.evl.fi/julkaisut.nsf/0/7EE45B66E0E9FE0BC225786500285F95/$file/www24.pdf)

Haikkola, Lotta; Horelli, Liisa & Sotkasiira, Tiina 2005. Nuoret uuden osallistumiskulttuurin tienraivaajina. Teoksessa Kari, Paakkunainen (toim.) Nuorten ääni ja kunnantalon heikko kaiku Nuoret kunnallisessa demokratiassa ja paikallisissa vaikuttajaryhmissä. Helsinki: Edita, 135–144.

Helve, Helena 2002. Arvot, muutos ja nuoret. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Jussila, Jarmo; Oinonen, Mikko; Unkuri, Juhana & Vatanen, Osmo (toim.) 2004. Aamenesta öylättiin – Kirkon ja uskon sanakirja. Helsinki: Kirjapaja

Kauppinen, Juha 2003. Ajaton työ seurakunnassa. Helsinki: Edita.

Kauppinen, Juha; Särkiö, Riitta & Hiilamo, Heikki 2006. Seurakunnan luottamushenkilön käsikirja. Helsinki: Edita

Kirkkolaki 1993/1054, 26.11.1993. Viitattu 9.4.2011.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054>

Kirkon Koulutuskeskus 2010. Kirkon hengellisentyön ammattien ydinosaaminen 2010. Viitattu 26.1.2012.

[http://kappeli.evl.fi/KKHAsha.nsf/7b71ae23c1dcb5bcc22572980062dd0b/aa326e1a80d0f210c22573b40037d2f6/\\$FILE/Kirkon%20hengellisen%20tyon%20ammattien%20ydinosaaminen%20300310%-20%20lopullinen.pdf](http://kappeli.evl.fi/KKHAsha.nsf/7b71ae23c1dcb5bcc22572980062dd0b/aa326e1a80d0f210c22573b40037d2f6/$FILE/Kirkon%20hengellisen%20tyon%20ammattien%20ydinosaaminen%20300310%-20%20lopullinen.pdf)

Kirkon vaalijärjestys 1993. Viitattu

23.4.2011. <http://kappeli.evl.fi/Kirkkolainsaadanto.nsf/a16399f0218eff85c2256e6d00473b03/34b8c00223089d13c2256e4e003766f6?OpenDocument>

Kääriäinen, Kimmo & Niemelä, Kati 2006. Kirkon toimikenttä muutoksessa. Teoksessa Kimmo Kääriäinen; Jaana Marjanen; Mikko Mylly; Kati

Niemelä; Risto T. Nieminen & Raimo Turunen Seurakunnan luottamushenkilön perustieto 2007 – yhdessä enemmän. Helsinki: Kirjapaja, 13–40.

Lakivaliokunnan mietintö 5/2007. Viitattu 28.1.2012.

[http://kappeli.evl.fi/kkoweb.nsf/c7f32a5129224528c2256dba002d78f0/de6fa178ec76fc4ec225738b003b5edb/\\$FILE/Lakivkm_07-5.doc](http://kappeli.evl.fi/kkoweb.nsf/c7f32a5129224528c2256dba002d78f0/de6fa178ec76fc4ec225738b003b5edb/$FILE/Lakivkm_07-5.doc)

Lilja, Jussi 2010. Seurakunnan hallinto. Teoksesta Tytti Pietilä & Paavo Ranta (toim.) Seurakunnan luottamushenkilön kirja 2011–2014. Helsinki: Kirjapaja, 91–122.

Lyytinen, Paula; Korkiakangas, Mikko & Lyytinen, Heikki (toim.) 2003. Näkökulmia kehityspsykologiaan – kehitys kontekstissaan. 1.–6. painos. Porvoo: WSOY.

Mikkola, Kati & Räikkä, Juha 2007. Nuoret ja yhteiskunnalliset arvovalinnat. Teoksessa Liisa Martikainen (toim.) Minä – nuori nainen. EU: UNIpress, 121–148.

Myllys, Mikko 2006. Seurakuntien ja kirkon hallinto ja talous. Teoksessa Kimmo Kääriäinen; Jaana Marjanen; Mikko Myllys; Kati Niemelä; Risto T. Nieminen & Raimo Turunen Seurakunnan luottamushenkilön perustieto 2007 – Yhdessä enemmän. Helsinki: Kirjapaja, 93–124.

Mäntylä, Ritva 2007. Kertovan muutosselonteon menetelmä. Teoksessa Eija Syrjäläinen; Ari Eronen & Veli-Matti Värri (toim.) Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Tampere: Tampereen yliopistopaino, 40–61

Nieminen, Risto T.; Vallenius, Leena & Tähkänen, Mikko 2005. Seurakuntarakenne murroksessa – Yhdistyvien seurakuntien organisaation ja

toimintayhteisön muutosprosessi. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu 92. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Niemelä, Kati 2005. Myytti hyvästä nuorisotyöntekijätyypistä. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 243–255.

Ollila, Maija-Riitta 2003. Uskollisuudesta ja uskottomuudesta. Helsinki: Kirjapaja.

Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) 2005. Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Palmu, Harri 2010. Seurakuntavaalit 2010. Viitattu 11.2.2012.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/\\$FILE/Seurakuntavaalit%202010.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/Seurakuntavaalit%202010.pdf)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Viitattu 28.1.2012.

http://www02.oph.fi/ops/perusopetus/pops_web.pdf

Pihlaja, Juhani 2005. Tutkielma tietoa rakentamalla. 1. painos. Lahti: Soceda.

Pihlaja, Juhani 2006. Tutkielmalle vauhtia. 1. painos. Lahti: Soceda.

Porkka, Jouko 2008. Kirkon kasvatustoiminta yhtenäiskulttuurista postmoderniin aikaan. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 153–220.

Pöntinen, Hannu 2003. Koulutus. Teoksessa Erkki Huhta; Matti Poutiainen; Timo Totto & Raimo Turunen (toim.) Seurakuntatyön johtamisen käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 255–264.

Rahkonen, Susanna 2007. Valta istuu sohvalla. Helsinki: Edita.

- Saarainen, Pekka 2004. Ryhmän näkyvä ja näkymätön todellisuus. Teoksessa Heli Aaltonen; Lassi Pruuki & Pekka Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 131–146.
- Sahi, Timo 2010. Hei! Minä olen luottamushenkilö. Teoksessa Tytti Pietilä & Paavo Ranta (toim.) Seurakunnan luottamushenkilön kirja 2011–2014. Helsinki: Kirjapaja, 15–22.
- Salmi, Pontus 2005. Nuorisotyöntekijä ja muuttuva työkuultuuri. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 256–266.
- Sauri, Pekka 2002. Poliitiikan psykologia. Helsinki: WSOY.
- Seurakuntavaalit i.a.a. Äänestysaktiivisuus. Viitattu 29.1.2012.
<http://seurakuntavaalit.fi/vaalit2010.nsf/sp2?open&cid=aanestysaktiivisuus>
- Seurakuntavaalit i.a.c. Seurakuntavaalit. Viitattu 22.4.2011.
<http://seurakuntavaalit.fi/vaalit2010.nsf/sp?open&cid=Content3E5EC>
- Seurakuntavaalit i.a.b. Nuorten 16-17v äänestysprosentti. Viitattu 28.1.2012.
[http://seurakuntavaalit.fi/vaalit2010.nsf/0/259FD5362EF917DEC22577DD0033B97B/\\$FILE/nuoret_aanestajat.pdf](http://seurakuntavaalit.fi/vaalit2010.nsf/0/259FD5362EF917DEC22577DD0033B97B/$FILE/nuoret_aanestajat.pdf)
- Silverman, David 2001. Interpreting qualitative data – Methods for analysing talk, text and interaction. 2. painos. London/ Thousand Oaks/ New Delhi: Sage publications.
- Sinkkonen, Jari 2010. Nuoruusikä. Helsinki: WSOY.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a. Tunnustuskirjat. Viitattu
9.4.2011. <http://www.evl.fi/tunnustuskirjat/>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b. Viitattu 9.4.2011.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/DCCB8EFE9C105BD4C225747B00331DEA?openDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c. Hallinto ja päättäjät. Viitattu
9.4.2011.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/99995DF3A3587823C22574800029097A?OpenDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d. Seurakunnat. Viitattu 15.4.2011.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/9C9A51590FC8D085C2256FEA003A186E?OpenDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e. Seurakunnat: hallinto. Viitattu
15.4.2011. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/E38C6BD5BED5814EC22570970045703E?OpenDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.f. Seurakunnat: kappeliseurakunnat.
Viitattu 15.4.2011.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/F9DC7391101E5F44C2257329002C3773?OpenDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g. Hiippakunnat ja piispat: piispanvaali.
Viitattu 19.4.2011.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/2CA19AD5F1203F27C2256FEA003B465A?OpenDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.h. Hiippakunnat ja piispat: piispanvaali.
Viitattu 19.4.2011.

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/2CA19AD5F1203F27C2256FEA003B465A?OpenDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.i. Hiippakunnat ja piispat: hiippakuntavaltuusto. Viitattu 19.4.2011. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/0146F1048C655C29C2256FEA003B525E?OpenDocument&lang=FI>

Suoninen, Eero: Pirttilä-Backman, Anna-Maija; Lahikainen, Anja-Riitta & Ahokas, Marja 2010. Arjen sosiaalipsykologiaa. 1. painos. Helsinki: WSOYpro.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos i.a. Kasvun kumppanit: nuorisotyö. Viitattu 16.1.2012. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/nuorten/nuorisotyö

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 6. uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Upton, Penney 2011. Developmental psychology. Critical thinking in psychology. Exeter: learning matters ltd.

LIITE 1: HAASTATTELURUNKO

- Työnkuva
- Haastateltavan toimenkuva vuonna 2010
- Työntekijät vuoden 2010 seurakuntavaaleissa
- Vaalityö
- Tuen saaminen
- Vaalien työllistävyys
- Määritelty työmäärä
- Nuortenvaalit ja painopiste
- Nuorten kohtaaminen/aktivointi
- Toimintamuodot
- Mitä tekisi toisin seuraavissa vaaleissa
- Vapaa sana